

DOMOVINA

in KMETSKI LIST

Upravništvo in uredništvo »DOMOVINE«, Ljubljana, Puccinjeva ulica št. 6, II. nad., telefoni 81-22 do 81-26 Račun Poštne hranilnice, podruž. v Ljubljani št. 10.711

Izhaja vsak teden

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 6.— L, polletno 12.— L, celoletno 24.— L — Posamezna številka 60 cent.

Silne bitke na Siciliji in pri Bjelgorodu

Znamenita katedrala v Palermu na Siciliji, zgrajena v različnih slogih, je bila tudi prizadeta od sovražnega letalstva

V preteklem tednu sta se vneli dve strahoviti bitki: na vzhodni fronti in na Siciliji. Obe sta v polnem razvoju, zato naj o njih govore uradna poročila:

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 10. julija 1141. vojno poročilo:

V pretekli noči je sovražnik začel ob podpori močnih pomorskih in letalskih odredov ter s spuščanjem padalskih oddelkov napad proti Siciliji. Zavezniške oborožene sile se odločno upirajo sovražni akciji; boji so v teku vzdolž južno-vzhodnega obalnega pasu.

Med akcijami, ki jih je včeraj letalstvo izvršilo nad središči na Siciliji, je italijansko in nemško topništvo uničilo 22 letal, od teh 15 v Portu Empedocle; nadaljnjih 11 letal so sestrelili nemški lovci.

V tuniških vodah so naša torpedna letala zadela in težko poškodovala tri parnike, skupno 29.000 ton.

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil dne 11. julija 1142. vojno poročilo:

Srdita bitka je v teku vzdolž obalnega pasu južnovzhodne Sicilije, kjer se italijanske in nemške čete odločno bore z izkrcanimi sovražnimi silami in hrabro zadržujejo njihov pritisk.

Zivahno delovanje obojestranskega letalstva. Lovci OsI so sestrelili 22 letal, protiletalske baterije pa 9.

Formacije naših torpednih letal, ki so se ponovno podale v napad na sovražne konvoje so potopile dva sovražna parnika s skupno 13.000 tonami in eno ladjo nedoločenege tipa; poškodovala so poleg tega težko dve križarki in številne druge trgovske ladje, izmed katerih se jih je več vnelo. Ena lahka križarka, 7 transportnih ladij velike in srednje tonaže in mnogo izkrcevalnih ladij je bilo ponovno zadetih od nemškega letalstva, tako da je mogoče s sigurnostjo računati z njihovo poznejšo potopitvijo.

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 12. julija naslednje 1143. vojno poročilo:

Včeraj so se na Siciliji nadaljevale hude borbe brez prestanka, v teku teh borb je sovražnik zaman poizkušal razširiti skromno globino zasedenega obalnega pasu.

Italijanske in nemške čete, ki so šle odločno v protinapad, so na več točkah razbile sovražne enote ter jih na enem odseku prisilile k umiku.

Borbeni duh italijanskih in nemških oddelkov je odličen. Zadržanje otoškega prebivalstva ter ponosnih siciljskih vojakov, ki spadajo v velikem številu med naše čete, je nad vsako pohvalo vzvišeno.

Zaradi sijajne obrambe zaupanih postojank zasluži čast posebne omembe 206. obalna divizija pod poveljstvom generala Ahila d'Havet.

Italijanska letala so s torpedi zadela tri križarke, eno manjšo enoto in tri parnike, od katerih sta se dva po 8000 ton potopila.

Zbiranje sovražnega ladjevja so napadali naši in nemški bojni oddelki. Potopljenih je bilo pet parnikov in nekaj izkrcevalnih čolnov. Zadetih in zapaljenih je bilo preko 40 trgovinskih in prevoznih ladij razne tonaže.

Osní lovci so sestrelili 30 letal, 8 nadaljnjih pa se je zrušilo pod ognjem topništva.

Z operacij zadnjih dveh dni se 13 naših in 10 nemških letal ni vrnilo na svoja oporišča.

Vzdolž vzhodne obale Sicilije je neka naša podmornica torpedirala 10.000 tonsko križarko, ki je zadeta eksplodirala.

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil dne 13. julija naslednje 1144. vojno poročilo:

V južnem delu Sicilije se nadaljuje bitka z nespremenjeno silovitostjo, kjer skuša sovražnik razširiti svoje izkrcevalne mostobrane, ki si jih je uredil v Licati, v Gelu, v Pachinu, v Siracusi in v Avgusti.

V siciljskih vodah so italijanska torpedna letala in osni bombniki opetovano napadali trgovske in bojne ladje. Pri tem so potopili en parnik srednje tonaže ter zažgali ali poškodovali dve križarki, mnogo prevoznih ladij ter nekoliko manjših pomorskih prevoznih sredstev.

V zraku nad Sicilijo so italijansko-nemški lovci zbilili 14 letal, 9 pa jih je sestrelilo protiletalsko topništvo. Naši lovci so nad Sardinijo pokončili še dve drugi letali.

Sovražni oddelki so bombardirali središča na Siciliji in Calabriji med temi Catanijo, Messina in Reggio. Ponoči je bil izvršen polet nad Turin, kjer je prebivalstvo utrpelo izgube, središče mesta pa znatno škodo. 6 naših letal se ni vrnilo na svoja oporišča.

Naleti omenjeni v tem vojnem poročilu so povzročili naslednje doslej ugotovljene žrtve: v Cataniji 25 mrtvih, 63 ranjenih, v Leonforteju 8 mrtvih, 2 ranjena, v Reggio Calabria 3 mrtve in 2 ranjena, v pokrajini Catanzaro 30 mrtvih, 42 ranjenih, v Turinu pa 101 mrtev in 203 ranjen.

O pričetku silovitih bojev med Kurskom in Bjelgorodom na vzhodni fronti je poročalo vrhovno poveljništvo nemške vojske v svojem poročilu prejšnji torek, 6. t. m.:

Iz uspešne krajevne napadalne akcije nemške pehote v odseku pri Bjelgorodu so se razvili zaradi močnih sovjetskih protinapadov v teku večrajšnjega dneva hudi boji na kopnem in v zraku, ki so se razširili do področja severno od Kurska in zavzemajo od ure do ure zmerom večjo silovitost.

Naslednji dan je bilo javljeno, da so se na področju Bjelgoroda in južno od Orla ponovno izjavili hudi sovjetski napadi, ki so bili pričeti z zelo močnimi in že tedne prej pripravljenimi oddelki. Temu nasproti so nemške čete s podporo letalstva prešle v napad. Posrečilo se je vdreti v sovražne postojanske. Samo oddelki kopne vojske so uničili ali onesposobili za kretanje nad 300 ruskih oklopnih voz, deloma najnovejše gradnje. Tudi v zraku je prišlo nad tem bojnim področjem do ogorčenih borb z močnimi sovjetskimi letalskimi oddelki in je bilo v dveh dneh sestreljenih 637 sovjetskih letal.

Tretji dan bitke je prišlo na področju pri Bjelgorodu in južno od Orla do hude oklopne bitke, med katero je bilo uničenih nad 400 sovjetskih oklopnih voz. Sovražni sistem postojank v globoki razporeditvi je bil predrt kljub težavnemu gozdnatemu in močvirnatemu zemljišču. Uničenih je bilo 193 sovjetskih letal.

Četrty dan so se borbe na področju Bjelgorod — Orel nadaljevale s povečano silovitostjo. Za predrtimi ruskimi postojankami se je razvila ogromna tankovska bitka, v kateri se je sovjetska vojska trudila, da bi zadržala nemške tankovske kline. Pri tem je izgubila razen velikega števila ljudi ponovno 420 oklopnih voz in veliko število topov, nadalje topove za salve in 117 letal. Nemško vojno poročilo 9. t. m. je tudi poročalo, da so angleški bombniki ponoči vnovič napadli Köln in okolico. Prebivalstvo je imelo izgube, v stanovanjskih okrajih pa so nastala opustošenja. Stolnica v Kölnu je bila spet napadena in zadeta.

V soboto je vrhovno poveljništvo nemške vojske objavilo, da so nemške čete dosegle v veliki bitki pri Bjelgorodu in Orlu nadaljnje napadalne uspehe proti zagriženemu odporu novopriljenih sovražnih sil. Celotno število oklopnih voz, ki so obležali na bojišču od 5. julija dalje razstreljeni ali zaplenjeni se je povečalo na 1227. Nadalje je bilo sestreljenih 119 sovjetskih letal. Angleški bombniki so spet napadli zapadno nemško ozemlje ter povzročili škodo na poslopijih in požare, predvsem v mestu Bochumu.

Nedeljsko nemško vojno poročilo je javilo, da divjá velika bitka na vzhodu dalje. Nemškim četam je v težkih bojih uspelo pridobiti nadaljnje ozemlje in uničiti 193 sovražnih oklopnih voz. Sestreljenih je bilo 85 sovjetskih letal.

V ponedeljek 12. t. m. je bilo objavljeno: V bitki med Bjelgorodom in Orlom je uspelo našim četam obkoliti in uničiti večjo sovražno bojno skupino. Pri tem je bilo zajetih več tisoč ujetnikov, sestreljenih 129 oklopnih voz, mnogo topov

in drugega orožja pa zaplenjenega. Skupno je bilo večeraj uničenih 220 oklopnih voz in 70 letal. Razbremenilni napadi, ki so jih podvzeli Sovjeti vzhodno in severno od Orla, so bili odbiti. Od 5. julija dalje je izgubil sovražnik 28.000 ujetnikov, 1640 oklopnih voz in 1400 topov.

V torek 13. t. m. pa: Severno od Bjelgoroda je pridobil nemški napad s podporo letalstva po razbitju dveh sovražnih oklopnih skupin nadalje na terenu. Protinapadi močnih pehotnih in oklopnih oddelkov, ki so jih Sovjeti privedli z drugih odsekov fronte in iz globine zaledja, kakor tudi močni razbremenilni napadi na področju zapadno in severno od Orla, so se zrušili ob najtežjih sovražnikovih izgubah. Večeraj so oddelki kopne vojske, orožja SS in letalstva ponovno uničili nad 400 oklopnih voz. 103 sovražna letala so bila sestreljena v letalskih bojih in po zaslugi protiletalskega topništva.

DOMAČE NOVICE

* **Ljubljanski škof pri papežu.** Dnevnik so v nedeljo poročali, da je papež Pij XII. sprejel pretekli teden v zasebni avdienci ljubljanskega škofa dr. Gregorja Rožmana.

* **Biserno mašo je bral v št. Lovrencu ob Temenici** upokojeni župnik g. Ivan Šašelj, znan v slovenski javnosti kot marljiv zbiralec narodnega blaga, zlasti iz Bele Krajine. Kljub visoki starosti 85 let je še vedno delaven.

* **Zlate in nove maše.** V nedeljo je daroval v ljubljanski stolnici zlato mašo stolni prošt in generalni vikar dr. Ignacij Nadrah. Pridigoval je g. škof dr. Rožman. Prejšnji dan pa je pel v Ljubljani zlato mašo župnik in duhovni svetnik Matija Kastelic. Ta je župnikoval nad 30 let v prijaznem Dolu, nato pa je prišel v Ljubljano v zavetišče Sv. Jožefa. V kapelici tega zavetišča je bral zlato mašo v soboto zjutraj, pridigoval pa mu je dolski rojak kanonik šimenc. — V nedeljo je večina od 21 posvečenih novomašnikov darovala prvo sveto opravilo, nekateri v Ljubljani, drugi pa po raznih farnih cerkvah na deželi. V Ljubljani so bile v nedeljo kar štiri nove maše.

* **Darilo kneza Windischgrätza za fašizem v Ljubljani.** Knez Amadej Windischgrätz je poslal Visokemu komisarju po svojem bratu 20.000 lir za podporne namene fašistične zveze v Ljubljani. Knezu, ki je oče treh borcev, od katerih je eden padel na fronti, je poslal Eksc. Lombrassa toplo zahvalo v imenu Stranke.

* **Sprememba v civilnem komisariatu za kočevski okraj.** Eksc. Visoki komisar je 7. t. m. nadomestil dr. Giovannija Sisgorea v službi civilnega komisarja za kočevski okraj. Začasno zastopstvo v tem komisariatu je poveril seniorju Prostopoljnej milice Ludoviku Maffel.

* **Otroško igrišče, kakršnega nima vsako večje mesto,** je bilo v nedeljo izročeno svojemu namenu v parku Tivoliju v Ljubljani. Številne odlične goste je sprejemal župan Leon Rupnik. Točno ob 17. uri se je pripeljal Eksc. Visoki komisar Lombrassa, nadalje so bili navzočni general Ruggero, škof dr. Rožman, podžupan dr. Tranchida in vrsta drugih predstavnikov. Slovesnost se je začela s sprevedom otrok na igrišče. Otroci so se zgrnili v krogu okrog odličnikov. Župan Rupnik je imel daljši govor, nakar so otroci deklamirali pozdravne pesmi in tudi zapeli. Škof dr. Rožman je blagoslovil igrišče in nagovoril otroke. Po slovesnosti se je začela zabava otrok, rajal! so v raznih skupinah in vprizorili več igrice. Bili so tudi pogoščeni.

* **O popolni oddaji mleka** je objavil Prehranjevalni zavod za ljubljansko pokrajino, da morajo vsi proizvajalci oddajati vso razpoložljivo količino mleka Prevodu in zbiralnicam, oziroma pooblaščenim voznikom in ga pod kaznijo ne smejo prodajati niti upravičenim potrošnikom, ki za nakup nimajo potrebnega dovoljenja, izdanega od Prevoda. Mleko je treba oddajati sveže, polno, kakor ga dà molža, in precejeno. Kršilci bodo kaznovani.

* **Dobra žitna letina** je letos v vsej Italiji. Spričo zgodnjega pričetka pomladi se je žetev pšenice in ostalega žita lahko pričela letos več tednov prej kakor druga leta. Žetev se tudi v Severni Italiji te dni zaključuje. Letos je bilo pridelano znatno več kakor lani in se prvikrat uporabljajo novi predpisi za ugotovitev in nadzorovanje pridelka. — O žetvi v Nemčiji poročajo, da je srednje dobra in v sološnem zadovoljiva. Podobno je v ostalih državah v Evropi.

* **Žetev v ljubljanski pokrajini** je zadnje dni v polnem razvoju. Žito je močno poglelo in so gospodarji marsikod zelo oškodovani, saj če bi ne bilo v juniju ujm, bi bili letos imeli izredno lepo žetev. Vreme se je pretekli teden obrnilo na boljše. Čeravno ni dosti sonca, je vsaj znosna toplota, vlage pa imamo zaenkrat dovolj.

Boj se nečistega sadja!

Glavni vir vitaminov, to je tistih dodatnih snovi, ki jih poleg običajne hrane tako nujno potrebuje človeško telo, zlasti v času rasti za uspevanje in pravičen razvoj, je zelenjava ter sadje. Zato ni mogoče dovolj priporočiti vsakodnevnega uživanja teh hranil, zlasti presnega neolupljenega sadja. Zato tudi ne bo odveč, če se malo pogovorimo o važnosti čistega sadja.

Oglejmo si samo, kako nam trgovec dobavlja sadje

Izbrano in zato drago sadje ima spravljeno v zabojih in zaščiteno — čeprav ne vedno pred muhami — pa vsaj pred cestnim prahom in kar je še bolj važno, pred otipavanjem čisto bolnih ljudi, ki kašljajo in pljujejo okrog sebe. Pocenit sadje, ki ga lahko kupi skoraj vsak, pa prodajo ljudje mnogokrat na javnih trgih in cestah na način, ki ne odgovarja niti najpreprostejši čistoti. Človeku se kar sline cedé, ko vidi na trgu skladovnice lepega sadja. Premnogi ga kupijo brez premisleka, ga pojedó še preden pridejo do čiste vode, kjer bi ga morali oprati. Pa si oglejmo sadje malo bližje: vlažno lepljiva površina je navadno pokrita s skorjo umazanosti, ki vsebuje ogromno klic, tudi mnogo kužnih, ki povzročajo težke črevesne bolezni: tifus in grižo.

Kako pridejo bakterije na sadje?

Že sam zrak ima v sebi neštete bolezenske klice, posebno v gosto naseljenih mestih. Velik mestni promet, mimohiteči ljudje, ki kašljajo in pljujejo po tleh, avtomobili, kolesarji, vozovi in cestni pometaji pa dvigajo s prahom vred nešteto klic, ki najdejo ravno na razstavljenem sadju primeren kraj za svoj obstanek in razmnoževanje. Tam je zanje dovolj vlažno, prijetno toplo in hrane tudi na pretek. Po večini sicer te klice niso življenju nevarne, toda lahko včasih postanejo. V nekaterih primerih se izkažejo te klice za prav nevarne kužne klice, ki lahko povzročajo zelo trdovratne in nevarne bolezni, kot je na primer vnetje sečnega mehurja, trebušne mreine in zlasti pri otrocih črevesne katarje, ki so podobni lahki griži, in se pojavljajo predvsem v jeseni, ko pobirajo otroci zrelo sadje z umazanih tal v bližini gnojišč in stranišč. S polzkusi v posebnih laboratorijih so ugotovili, da ostanejo tifusne in druge klice na sadju tako dolgo žive in strupene, dokler je sadje še kolikor toliko užitno in da poginejo šele potem, ko je že povsem zgnilo in so se na njem razmnožile v ogromnem številu gnilobne klice. Iz navedenega sledi dvoje:

* **Smrt hčerke dr. Gregorja Žerjava.** Po daljšem trpljenju je v nedeljo zjutraj umrla v Ljubljani v svoji najlepši dobi ga. Tanja Ehrlichova. Bila je hčerka pokojnega ministra dr. Gregorja Žerjava, poročena pa z inž. Ehrlichom iz ugledne zagrebške družine. Moža je izgubila po kratkih letih vzornega zakona. Ugrabila ga je zavratna morilka, jétika, kakor zdaj tudi gospo Tanjo. V torek popoldne je bila mlada gospa položena v družinsko grobnico pri Sv. Križu. Lep ji bodi spomin, žalujóci družini naše iskreno sožalje.

* **Smrt gorenske rojakinje v Srbiji.** Na Vnebohod je v Srbiji umrla, zadeta od možganske kapi, soproga ščetkarja in posestnika iz Komen-de Ivana Rebolja. Smrt jo je pobrala v 32. letu. K pogrebu se je zbralo mnogo rojakov. Možu je zapustila dva otroka.

* **Oče in hčerka v skupnem grobu.** Preteklo sredo popoldne je bil na ljubljanskem pokopališču zelo žalosten pogreb. Pokopan je bil čevljarški pomočnik Avgust Sla p'n i č a r, ki ga je dohitela smrt pod gramvajem, ko se je ravno hotel peljati na žale, da bi uredil podrobnosti zaradi pogreba svoje nedavno prej umrle hčerke. Usoda je hotela, da so očeta položili poleg hčerke na mrtvaški oder in zdaj tudi počivata v skupnem grobu. Bridko prizadeta vdova je ostala sama s tremi otroki.

* **Lep domač praznik** so imeli v soboto pri Dolencévi v Trnovem v Ljubljani. Gospodar Jakob Dolenc, po domače Bokavček, je praznoval 75-letnico. Mož je na glasu kot zelenjadni vrtnar. Dolencéva družina je precej številna. Izmed sedmih otrok so tri hčerke in sin Jakob poročeni, drugi pa pomagajo doma pri obdelovanju obsežnega vrta. Še mnogo zdravja!

* **Pri novi bolnišnici v Ribnici** je vodovodna in električna instalacija že končana. Tudi zidarska dela so v glavnem opravljena in je treba izvršiti še razna manjša obrtniška dela, nakar bo Ribnica imela bolnišnico tik pri kolodvoru, da bo z njo zadovoljna vsa Ribniška dolina.

* **V Cerkljski dolini** je nedavna nevihta storila mnogo škode prebivalstvu. Krasno obetajoča žita so poglela, stebelca so se nalomila, vendar je žito le še dozorelo. Zadnji čas je žetev v polnem razvoju. Ljudje tudi pridno orjejo za ajdo, samó

uživanje presnega neolupljenega sadja moremo zelo priporočati, je pa lahko silno nevarno!

Vedeti moramo zaradi tega, kako se bolezni ubranimo. Najbolj preprosto bi bilo, če bi mogli sadje obvarovati pred okuženjem. In vendar je to najtežje ter ne bo izvedljivo vse dotlej, dokler bodo kupci in prodajalci neovirano z rokami otipavali sadje, brezobzirno kašljali in kihali vanj ter pljuvali vse naokrog, in dokler bo sadje na javnih prostorih brez zaščite izpostavljeno prahu in bakterijam. Edini izhod iz teh neprilic je, da temeljito očistimo sadje, preden ga uživamo. Zadoštno je, če sadje dobro operemo v res čisti tekoči vodi. Večje sadeže pa operemo vsakega zase. S tem odpravimo klice s sadežev. Če že moramo uživati verjetno okuženo sadje, je najboljšje, da ga razkužimo z vlaganjem v raztopino klorovega apna za 20 minut. Tako razkuženo sadje je čisto neškodljivo.

Če pomislimo, kakšne množine presnega in neopranega sadja pojedó ljudje, si približno tudi lahko predstavljamo ogromne množine bakterij, ki pridejo na ta način v človeško telo. Ko se je začelo sadje, domače in tužno, prodajati v naših krajih in uporabljati, moramo storiti vse, da preprečimo okužitev. Predvsem bi se dalo mnogo storiti proti tistim nevarnim bakterijam, ki prihajajo iz ust pri kašljanju, iz nosa pri kihanju in iz rok pri izbiranju ter otipavanju sadja. Kupcem bi bilo moralo biti pod takojšnjo kaznijo prepovedano prijemati sadje v prodajalnicah in na stojnicah, prodajalci pa bi ga ne smeli prijemati z rokami, saj bi mogle preproste lesene klešče (kakor služijo za dviganje kumaric iz steklenic) zlahka nadomestiti prste pri prijemanju večjih sadežev, pri manjših sadežih pa bi mogla opraviti isto delo kakor roka mala lesena ali kovinasta lopatica. Končno je treba poudariti, da lahko kupec sam prisili prodajalca k upoštevanju čistote in sicer mnogo hitreje ko najboljši zakon s tem, če umazanega sadja enostavno ne kupuje pri njem.

Zapomnilo si naslednje: tudi na videz povsem čisto sadje ima lahko na sebi množine bakterij in more biti okuženo s povzročitelji težkih črevesnih bolezni. Prav gotovo je šlo sadje skozi več rok in kdo bi vedel, ali so bile te roke zdravih in čistih ljudi? Če bomo torej brez izjeme temeljito očistili vsako sadje pred uživanjem, nam bo to zagotovilo, da smo odstranili večino bakterij in s tem že precej storili proti okuženju.

nimajo zadosti semena. Krompir dobro obeta, fižol pa je začel ponekod rjaveti. Seno je bilo v glavnem srečno spravljeno.

* **V Martinjaku v Cerkljski dolini** so pričeli graditi vodovod. Do sedaj so se vaščani oskrbovali s pitno vodo iz nekaterih vodnjakov, v poletni suši pa so s čebrički zahajali k studencu nad vasjo. Studenec je dovolj močan za oskrbo vasi. Leži le nekaj metrov nad vasjo. Določeno je, da se spelje zajeti studenec v zbiralnik, iz katere se bo črpala voda v višinski rezervoar z vsebino 60 kubičnih metrov. Delo se je pričelo že pred 14 dnevi.

* **Žrtve pri kopanju** tudi letos ne izostanejo in svartijo k previdnosti. V Radvanju pri Mariboru se je šel kopat 28-letni ključavničarski vajenec Karel Duh. Ker ni znal plavati, je naenkrat izginit v globokem ribniku. Truplo so našli šele, ko ga je dvignila poplava.

* **Žrtev strele.** Kakor pri nas, so tudi v Savinjski dolini zadnji čas divjale nevihte. Letina bi bila prav dobra, žal pa je žito močno poglelo. Posebno hudo neurje je bilo na štajerskem 24. junija. Strela je tresčila v podružnično cerkev v Kaplji pri St. Jurju ob Taboru. V srce je zadela daleč naokrog poznano Kobaletovo teto, ko je ta zvonila k hudi uri. Več otrok, ki so se tja zatekli pred nevihto, je pa strela omamila. Pogreba Kobaletove tetke se je udeležilo mnogo ljudi.

* **Ne žvečite trave in listov!** O tem smo že lani nekoč pisali v »Domovini«, treba pa je ponovno opozoriti na grdo navado nekaterih, ki na sprehodih ali ko gredo na delo ali z dela, trgajo travo in liste in jih zvečijo. Na travah in listih so nevarne glive, ki se med zobmi, na jeziku ali v vratu hitro množijo in povzročajo nevarne oteklino, da, pravcata zastrupljenja. Na obolelih mestih postane koža modro-rdeča. Po kratkem času koža počni in se naredijo tvorci. Ozdravljenje je zelo težavno, zlasti če bolezen napade tudi pljuča. Bodite zatorej previdni in poučite zlasti otroke, naj ne zvečijo trave in listov!

* **VELIKE POVEČANE FOTOGRAFIJE** po vsaki sliki izdeluje lično in solidno foto BEM, LJUBLJANA, Wolfova 6.

Branko Sodnik:

Spoznanje ljubezni

Robert se je vrnil s plesa. V veži mu je rekel sluga, da ga pričakuje oče v svojem kabinetu. Robert je vedel, zakaj. Vedel je, da mora priti do razjasnitve med njim in očetom. Ni se ga bal, a vendar je narahlo vztrepetal. Odrinil je slugo in pohitel po stopnicah v prvo nadstropje, potrkal na vrata in vstopil.

»Prišel sem, oče...«
Oče je sedel za pisalno mizo. Komaj da je privedignil glavo in ga pogledal. Pokazal mu je stol.

»Kaj je?...«
»Ernin oče mi je poslal pismo. Prečitaj ga!«
Poiskal je pismo in ga pomolil sinu. Robert je odmahnil z roko:
»Vem, kaj je v pismu. Ne bom ga čital.«
Oče ga je resno pogledal:
»Morda je kaj več v njem, kakor misliš? Morda je kaj drugega?«
»Kaj na bi bilo? Pritožuje se, ker sem pustil Erno. Bila mi je igrača kakor druge. Saj veš, kako hitro se naveličam ženske, posebno povprečne.«
»Čitaj!«
Vzel je pismo v roko in ga hotel površno pregledati, a že po prvih stavkih se je zresnil. In čital je:
»... Erna je bolna, težko bolna in v vročici kliče vašega sina. Pri vsem, kar mu je svetega, ga rotim, naj pride k njej. Morda jo to reši; če ne, ji vsaj olajša zadnje ure...«
»Ali boš šel?«
Ni odgovoril. Pograbil je klobuk, ki ga je bil prej položil na mizo in je odhitel po stopnicah.

Pri Arnotovih ni bilo žive duše v veži, ko je Robert vstopil. V prvem nadstropju je sedel pred vrati sluga. Ko je videl gosta, je skočil pokonci in mu tiho odprl vrata.

V sobi sta stala gospod Arnot in zdravnik ob postelji. Niti opazila nista Roberta, ko je vstopil.

Obstal je pri vratih in nervozno sukal klobuk v roki.

Videl je belo posteljo in v njej Erno. Njeno lice je bilo belo ko sneg.

Doktor in Arnot sta molčala in jo gledala nepremično.

Robert se je zgrozil.

Kaj je? Ali je prišel prepozno? Ali je umrla, ne da bi ga bila videla? Ali ga je klicala zaman?

Planil je k postelji:

»Erna!«
Arnot se je nagnil k njemu:
»Tiho...! Spi...«
Povedel ga je s seboj v sosednjo sobo.
»Hvala vam, da ste prišli.«
Robert ga ni poslušal.
»Kaj je Erni? Kdaj je zbolela? Kdaj?«
»Snoči sem bil v klubu. Ko sem se opolnoči vrnil domov, sem jo našel vso premraženo na vrtu. Jokala je. Komaj sem jo pregovoril, da je šla v sobo. In potem je zbolela...«
Robert je vedel dovolj. Spomnil se je pisma, ki mu ga je bila pisala pred nekaj dnevi in ga prosila, tako prosila, naj pride zvečer k njej. Niti odgovoril ji ni. In ona sirota, ga je čakala v mrazu na vrtu in ni ga bilo. In zato je zbolela...
Povesil je glavo in zrl v tla.
»In njega ni bilo... zato je zbolela...«
»Gospod Arnot?...«
»...?«
»... kaj pravi zdravnik?«
»Da se bo v tem spanju odločilo.«
Ne da bi kaj odgovoril, se je počasnih korakov vrnil v Ernino sobo.
»... Robert! ... Robert!...«
Misli je, da ga je Erna opazila in da ga kliče. Toda govorila je le v sanjah.
Stal je ob njeni postelji in jo gledal.
»... Robert... Robert...«

Ta klic mu je trgal dušo. Ravnotako, z ravno takim glasom je klicala za njim, ko je odšel takrat od nje in ji rekel, da je med njim in njo vse končano.

Morda preživlja v sanjah še enkrat tisti večer?... Da ga ne bi!... Da je to ne umori!... In spominjal se je, kako ga je vdano ljubila in trpela. In on je bil slep za njeno ljubezen, zavrgel jo je. Varal jo je, imel za norca.

Kako podel se je zdel v tem trenutku samemu sebi!

In še zdaj v sanjah ga kliče in prost...
... in on je ne sme poklicati, da je to ne ubije. Ne sme ji povedati, da je v tem trenutku vstala ljubezen v njem, najsilnejša vseh ljubezni, ljubezen sočutja, hvaležnosti in boli.

Zdrknil je na koleno in poljubljaj njeno roko, ki je ležala brez moči na odeji. Poljubljaj jo je in jo močil s solzami, tisto belo roko, nežno kakor golobica.

Tedaj se ga je dotaknila druga roka.
Gospod Arnot je stal za njim.
»Nikar je ne zbudite... Zdravnik se boji...!«
»Ne bom je zbudil...«
Vendar ni vstal. Klečal je ob njeni postelji vso dolgo noč in štel njene dihe. In kadar so se ji dvignile grudi, ki so iskale zraka, kadar je prišel z njenih žarečih ustnih vzdih, je vzdihel in zabolelo ga je v dušo.

Tiho, ne da bi opazil, je prišlo jutro. Mračno, mlačno jutro. In tedaj je odprla oči.
Robert se je nagnil k njej...
... in ji je rekel skoraj neslišno, da je razumevala bolj njegov pogled kakor njegove besede:
»Erna, — Robert je pri tebi. Nisi ga klicala zaman.«

Čas vlaganja je prišel

Kdo si ni že zaželel v zimskih mesecih vložnega sadja in tečne zelenjave? Samo v mislih si si te dobrote lahko predstavljali, če nisi imel v domači shrambi v steklenicah konzerviranega sadja, po katerem si lahko segel in si utešil želje. Čas za konzerviranje razne zelenjave je tu; za sadje kakor za hruške, jabolka, češplje pa bo šele prišel. Prav bo, če si v nekaj odstavkih ogledamo koristnost konzerviranja domačega in južnega sadja ter zelenjave.

Kvarjenje, to je gnitje, plesnoba sadja in omenjene povzročajo majhne, nevidne glivice, ki jih je mogoče ugonobiti ali pa ovirati v razvoju, če jih izpostavimo vročini.

Izkazalo se je, da se sadje in povrtnine ne pokvarijo, povrh pa še obdržijo prvotno barvo in okus, ako jih izpostavimo nekaj časa primerni vročini v takih posodah, v katere po vkuhanju

zrak nima dostopa. Vročina torej uniči kvarne glivice in klice. Na ta način se je torej začelo konzerviranje sadja, povrtnine in drugega sočivja.

Navadne steklenice za kompot, katere gospodinjke zavezujejo s pergamentnim papirjem, so sicer že dolgo let v rabi, vendar pa še zdaj niso tako prikladne kakor patentne steklenice. Navadne steklenice lahko uporabimo za sadje in povrtnino le, če jo shranjujemo v močni sladkorni ali solni raztopini, v kisu, rumu ali špiritu. Tu je ohranjajoči vpliv pripisovati manj kuhanju kakor pa omenjenim raztopinam, deloma pa tudi lastni gostoti.

Cim slabše so raztopine, tem slabše se tudi vloženo sadje konzervira, zelenjave in jedila se tem hitreje skaze. Neugodno vplivanje zunanega zraka pa se skuša preprečiti tudi s tem, da se na vrh sadja ali sočivja nalije čisto olje ali raztopljeni loj, ali pa, da se površina pokrije s pa-

OBSEDENEC

NAPISAL L. DOUGLAS

Roman iz zdravniškega življenja

3

V tej uri je pustil Bobby svoji domišljiji prosto pot.

Morda ga je občutek največje zapuščenosti in osamljenosti napotil proti njegovim izredno grenkim otroškim letom.

Bobby Merrick je, kolikor je v civilizirani družbi le mogoče, živel prost vseh običajnih utesnitev, v kakršnih živijo drugi otroci.

Njegov oče Cliff Merrick je bil vse preveč zaposlen, da bi se utegnil pozabavati s svojim občutljivim otrokom. Njegovo zanimanje se je omejevalo na udarec po glavi, ko ga je srečal na stopnicah, ob vzgojiteljici, ali na kratek, nespreten pretep, kadar se je igral z njim. Znameniti mož je bil skoraj vedno pijan, kadar je prišel k otroku. Ako je bila v takih primerih nervozna mama navzoča, je običajno posredovala med njim in otrokom.

»Cliff, pregrob si z njim,« se je pritoževala. »Tako majhen je še. Pusti ga, ti pravim!«

»Kakšna neumnost!« je odgovarjal oče. »Prav nič se ne razumeš na otroke.«

Bobby je bil star dvanajst let, ko mu je oče nenadno umrl za pljučnico. Kmalu potem je bila velika hiša v Piedmontu Square prodana in Bobbyja so poslali v Evropo in ga namestili v nekem zavodu v Versaillesu med ostale bogate dečke brezdomce. V sedemnajstem letu se je sam vrnil v Ameriko, kjer se je vpisal v gosposko pripravljajno šolo v Konektikutu. Toda zaradi pomanj-

kanja discipline je ostal le do zadnjega četrtega v novembru. Po stričevem posredovanju so sprejeli Bobbyja v neko drugo podobno šolo, kjer se mu je posrečilo ostati. Vendar šele na vseučilišču je napravil Bobby giantske korake. Z lahkoto je prekosil svoje tovariše v tistih predmetih, ki so mu vzbujali zanimanje. Prirodoslovje?... Kar požiral ga je! Modroslovje... dušeslovje... kemija... neprestano je presenečal svoje prijatelje z navdušenjem za te predmete, zlasti za kemijo.

Pravkar je Bobby zaznal lahen šumot glasov iz za španske stene in to ga je vznemirjalo.

»Trdit, da je vse to božja previdnost... Previdnost — ha! Le vzemite samo ta primer!... Tu imate pomembnega človeka, ki je toliko koristil človeštvu, da so mnogi ljudje iz daljnih krajev prihajali k njemu po pomoč, ki jim jo je on edini laško nudil... Poglejte mene, na primer!...«

Bobby je postal nestrpen in je zamrmral:
»Da, še gledam naj vas! Dovolj mi je že to, da vas moram poslušati!«

»Poglejte me! Prišel sem iz Iowaya; in srečen sem, da sem prišel še o pravem času. Pravijo, da je bila to njegova zadnja operacija... Lahko bi rešili tudi njegovo življenje, ako tistega njegovega motorja, ali kaj za vruga je to, ne bi prav takrat potrebovali za tistega mladega pijanca — kako hudiča mu je že ime? — tistega,

ki mu je stric milijonar! Vprašam vas... s kakšno pravico je ostal ta pri življenju?...«

Bolničarka, ki je sedela za majhno pisalno mizo ob oknu, je morala opaziti, kako je Bobby prebledel. Naglo je prihitela k njemu in ga vprašala, ali kaj želi. Bobby je hotel požreti slino, a je imel suho grlo, skušal se je hvaležno nasmejniti in je hripavo odvrnil: »Morda bi bilo bolje, da se vrnem... Bolje se bom počutil v postelji... nisem še dovolj krepak.«

Tako naglo je odšel s terase, da so bolniki to opazili. Kdo neki je tale mladček? Vprašanja in odgovori so se križali. Moški, ki je zabavljaj zoper Previdnost božjo, je bil globoko potr... Ako bi bil vedel... je dejal.

Ko je bolničarka spravila Bobbyja v posteljo, je šla na hodnik in dejala internistu, ki je prišel mimo: »Tako torej vse več.«

»Prej ali slej bi itak moral izvedeti, se vam ne zdi?« ji je odvrnil.

Bobby Merrick je preležal nekaj ur mirno, zaprtih oči, vendar ni spal. Izprva je bil globoko ogorčen. S kakšno pravico naj tile vsevedneži iz Iowaya ali drugod sodijo, kakšni ljudje smejo živeti in kakšni ne? Tudi če bi mogli dokazati, da bi lahko rešili dr. Hudsonu življenje, ako bi mu bil na razpolago aparat za kisik, kako morejo biti tako malenkostni, da njega obtožujejo, ker se je rešil? Ni bila to njegova krivda. Ni bil on tisti, ki je vzel takrat oni prekleti aparat! Nikogar ni prosil, naj mu reši življenje, ne po tej, ne po drugačni ceni!

Pomalem se je njegova ogorčenost proti nezmerni krivici polegla in Bobby je jel resno razmišljati. Navsezadnje je morda vendarle doznik temu mrtvem. Odlično! Pokazal bi, da več ceni, po kakšni ceni si je rešil življenje. Vpraševal se je, ali je dr. Hudson vsaj zapustil svojo mlado ženo Heleno in hčerko Joyce v dobrih de-

pirčkom, namočenim v špirtu ali rumu. To zadnje se praktična zlasti pri marmeladan in strojninah.

Shranjevanje s pomočjo raztopin zahteva zelo natančno delo in pa suho shrambo. Pergamentni papir pa je treba pred uporabo zmociti, da ga je mogoče tesneje pritrčiti.

Pri navadnih kompotnih steklenicah je treba za shranjevanje sadja veliko sladkorja, kar zelo močno podraži živila. Razen tega presladka jedila človeku kmalu presedejo in sadje izgubi povih tega svoj prvotni naravni okus.

Vse drugače pa je pri patentnih steklenicah. Te so sicer dražje, vendar pa se izplačajo, ker se raba sladkorja ravna po okusu posameznika.

Pri bolj sladkem sadju sploh sladkorja ni treba. Pri patentnih steklenicah se rabijo razni dodatki kakor so sladkor, sol, kis itd., ampak so potrebni le v toliko, da zboljšajo jedilom okus.

Konzerviranje temelji tu le na dejstvu, da z razgretjem udušimo kal kvarjenja v kozarcih in preprečimo vstop zraka v steklenico. V patentnih steklenicah sadje in živila ohranijo svoj prvotni okus.

Za dobro konzerviranje je potrebna najstrožja snaga v vsem: v priboru in stvarih, ki jih mislimo konzervirati. Jedila, katera hočemo konzervirati, naj bodo vedno sveža, ker se blago, o katerem sodimo, da se je pričelo kvartiti, tudi po vkuhanju, še naprej kvarti. Sadje in povrtnino moramo v steklenice tesno vlagati. Sadje je navadno treba zsoliti s sladkorjem, povrtnino pa s solnato raztopino ali pa prekuhano vodo.

Zelo je važno, da niso steklenice prazne. Preden polagamo na steklenice gumijevе obročje, se moramo ponovno prepričati, če so čisti. Ako je prišla pri vlaganju sadja kakšna tvarina na gornji rob steklenice, moramo ta rob obrisati. Ko so tako steklenice napolnjene s sadjem ali drugimi živili, pričnemo z vkuhanjem ali segrevanjem. To storimo v posebnem loncu, med steklenice pa, pa se ne starejo, denimo lesno volno ali pa snažne cunje.

narnih razmerah. Vedel je, koliko je potrebovala Joyce za življenje, ki ga je živila.

»Pojdite pogledat, ali bi lahko gospa Ashfordova govorila z menoj,« je ukazal Bobby. Bolničarka je ubogala in šla. Čez nekaj minut je gospa Ashfordova obstala ob njegovem vzglavju.

»Kakšno premoženje je zapustil dr. Hudson?« je vprašal brez ovinkov.

»Ne vem,« je odgovorila gospa. In čez nekaj časa je živahno dodala: »Zakaj pa?«

Ta suhi »zakaj« je razburil Bobbyja. Morala bi vendar vedeti, da je ne vprašuje iz gole radovednosti.

»Videti je, da mi hočete reči, da to ni moja stvar,« ji je odvrnil.

Nancy Ashfordova je nalahno zardela.

»Nu, prav, nemara je tako,« ga je zavrnila.

Bobby je čutil ogenj v licih. Bil je v škripcih, ona pa mu ni hotela pomagati. Niti najmanj ga ni skušala razumeti.

»Lahko bi vsaj upoštevali mojo iskreno željo, da kaj storim, ako je mogoče,« je dejal vznejevoljen.

»Zal mi je, ako sem vas razžalila.« Nato je dodala prisiljeno mirno: »Ali ste nameravali dati denarja rodbini?«

»Da... ako ga potrebujejo.«

»Čigav denar?«

Bobby se je naslonil na komolce in planil:

»Čigav denar?... Moj vendar!«

»Nemara tisti, ki ste si ga sami prislužili?« Za trenutek mu je premišljena nesramnost odzvela moč besede. Omahnil je na blazine in ji pokimal, naj odide. Ona pa je obstala ob njegovi postelji ter mu z rokami ob bokih držala sovražen govor, ki se je odlikoval s pomanjkanjem sleherne obzirnosti.

»To ste hoteli,« je dejala trdo. »Poklicali ste me, da bi se informirali o Hudsonu, in hočem vas informirati!... Potem jim lahko poplačate... z denarjem svojega strica! Ali veste, kaj je ubilo

Izkušnja je določila za razne vrste sadja in povrtnine posebno toploto in pa čas, kako dolgo naj ta toplota vpliva, da ostanejo vkuhanne reči nespremenjene, pa vendar konzervirane.

Jagode je treba vkuhavati 15 minut pri 75 do 80 stopinj C, hruške 30 minut pri 90° C, grah, fižol eno uro in pol pri 100° C itd. Prekoračenje teh mej je lahko maščuje. Ako segrevamo premalo, ne preprečimo kvarjenja; če pa segrevamo spet predolgo ali preveč, se nam živila lahko razkuhajo ter izgube prvotno obliko in okus. Izkušnja tudi uči, da je dobro za nekatera jedila, če se vrši po nekaj dneh prvega konzerviranja drugo vkuhanje. Prvo segretje zaduši sicer kvarne glivice in bakterije, ne pa vedno njihove troske ali klice, katere se v nekaj dneh razvijejo v glivice in bakterije. Te moramo zatreti z drugim vkuhanjem.

Čas vkuhanja se ne računa od tistega trenutka, ko smo postavili posode k ognju, ampak šele od tistega, ko je bila dosežena predpisana toplota.

Vkuhavati je treba počasi, to se pravi, paziti je treba, da voda ne vre valoma. Steklenice ne jemimo prej iz vroče vode, preden se ni voda že ohladila. Po konzerviranju moramo steklenice hraniti na snažnem, hladnem in suhem prostoru. Prostor ne sme biti presvetel in tudi ne na preprihu. Pri premočni svetlobi konzerve oblede. Ko je konzervirano sadje ali zelenjava na policah, se je treba večkrat prepričati, če pokrovi dobro drže. Če je kateri pokrov odjenjal, se mora vkuhanje ponoviti, če se jedila že niso do tedaj pokvarila.

Da se o tem, če so konzerve dobro pripravljene, hitro prepričamo, denimo steklenice prve dni na kak topel prostor. Tu se začne kvarne glivice hitro razvijati, ako imajo sploh še kaj življenjske moči v sebi. V takem primeru pokrovi kaj hitro odstopijo. Če odstopijo, se mora ponovno vkuhanje hitro izvršiti. Ako pa pokrovi dobro drže, je to znak, da je bilo prvo vkuhanje dobro opravljeno.

IZREKI

Da je sreča z nami hodila, spoznamo šele takrat, ko se je od nas poslovila.

Naše življenje je dostikrat žaloigra, zaradi slabih šepetalecv.

Marsikatero ženo bi mož vse življenje ljubil, če je ne bi poročil.

Svojo nesrečo izmerimo z besedami, s katerimi nas tolažijo drugi.

Kadar pometamo pragove drugih, nam ni za snago in čistost.

dr. Hudsona?... Skrb! Pravijo, da mu je prekomerno delo oslabilo srce, toda jaz sem bolj poučena! Edina stvar, ki mu je razen njegovega poklica kaj pomenila, je bila Joyce. On pa jo je gledal, kako drvi proti prepadu... za kar nosite deloma krivdo tudi vi! Vedno ste sloveli za človeka, ki nažene v propast vse svoje prijatelje!

Bobby Merrick je ležal zmeden, ohromel od groze nad drznostjo te gospe.

»Ubožec se je hotel popraviti. Dal si je postaviti to hišico na jezeru. Plaval je, dokler je mogel, nabavil si je aparat za dihanje v primeru, če bi se mu kaj pripetilo. In ravno v trenutku, ko bi ga potreboval, ga imate vi, prav vi! Zdaj pa s tolikšno nepriljenostjo govorite, da boste uredili zadevo z denarjem!«

Nekaj v Bobbyjevem pogledu — pogled besne živali je bil to — je obrzdalo Nancyjino hudo grajo.

»Oprostite mi, prosim vas,« je živahno zašepetala. »Hoteli ste vedeti, in povedala sem vam.«

Bobby je s težavo požrl slino in si z raskavim rokavom platnene srajce otrli oči.

»Prav, da...« je zamrmral hripavo, »govorili ste. Ako ste povedali vse, kar ste hoteli, potem vas ne zadržujem več.«

Nancy je krenila proti vratom, se ustavila, se obrnila ter počasi krenila k oknu, kjer je obstala in gledala ven.

Bobby je sklenil, da ji pojde naproti.

»To je edino, kar lahko ponudim... samo denar! Nočete?«

Nancy se je počasi vrnila k postelji, vzela stol in sedla, naslonivši eno svojih okroglih rok na belo posteljno pregrinjalo.

»Imate nekaj mnogo bolj dragocenega kakor je denar pa nikoli tega ne izkoristate. V vas je to in nikoli ne pride na dan. Vedno vam bo denar zapiral pot... Jako neprijetno vam je bilo danes, ko ste slučajno slišali, da vaše življenje ni

Ženski vestnik

Za kuhinjo

Kumarčno solata na turški način. Namesto olja vzemo Turkinje mandljev ali orehov in jih drobno stolčijo v moznarju. Za vsako veliko kumaro vzemó po 10 jedrc. Ko jih dovolj zdrobe, jih namočijo s sokom ene citrone, osolijo, dodajo dva nastrgana češnjava stroka in za lešnik velike žemljeve skorje, ki so jo omeščale v vodi ali posnetem mleku, in stolčijo z lesentim batom vse skupaj v smetanasto snov, ki postane zaradi toččenja zelo rahla in penasta. S to maso pripravijo kumarčno solato, dodajo še nekoliko soli in popra ter morda mrvico sladkorja. Na ta način pripravijo glavnató, cvetačino in špargeljevo solato. Taka solata je zelo okusna in redilna. Turkinje pripravljajo tudi še na drug način kumarčno in glavnató solato. Skuto razredčijo s toliko vode, da nastane smetanasta tekočina, dodajo še nekoliko nastrganega češna in solata je gotova. Kdor ima rad te solate sladke, opusti češenj, ker mu sicer postane okus zopern.

Krompirjevi žlički s sirom. Vroče, kuhane krompirje zmečkaj, osoli in napravi z malim dodatkom moke male žličke, katere opravi v vroči masti na obeh straneh rumeno. Potresi jih s sirom, ali pa polij s paradižnikovo omako.

Star krompir je čisto neokusen, neprijeten okus odpravi, ako pristaviš olupljeni krompir v vreli namesto v mrzli vodi in ga pustiš, da enkrat zavre. Nato odlij vodo, naliž zopet sveže vrele vode in krompir se naj skuha do dobra. Slab, neprijeten okus je izginil.

Drobni nasveti

Umeten led se napravi na naslednji način: Vzemi veliko lončeno posodo, vlij vanjo 10 dkg žveplene kisline in 5 dkg vode, potem pa še 3 dkg žveplenokisla sode. V to zmes postavi manjšo posodo z vodo, ki naj zmrzne, jo pokrij in vse skupaj na lahko vrtil sem in tja, da se tekočina giblje. V nekoliko minutah imaš v manjši posodi led. Raztopino lahko porabiš večkrat.

Vročá jajčna pijača. Utepi eno jajce in vmes prilivaj čašo in pol vročega, ne prevretega mleka. Malo osoli in če ti ugaja, tudi osladi. Taka pijača okrepi ljudi, ki so premočeni in utrujeni od težkega dela.

Proti zgagi jemlji prašek iz bele krede, muškatovega oreha in sladkorja, ali užij 20 ovsenih zrnov. Tudi grenka mandjeva zrna ali eno sveže jabolko je priporočljivo sredstvo.

bilo toliko vredno, da bi ga rešili za ceno življenja dr. Hudsona. Mož, ki je dejal te besede, je imel prav... Vi sami ste to dopustili, s tem da ste sklenili zamašiti to razliko z denarjem. Toda na tak način se ne boste opravičili pred samim seboj. S tem bi sicer utegnili olajšati življenje Hudsonovim, toda vi ne bi mogli mirno živeti.«

Materinsko je vzela Bobbyjeve roke med svoje. Odvrnila je pogled in se zastarmela v strop, mrmraje zase, kakor da je sama v sobi: »Kajpada... nikdar ne bo storil tega... Ne more... noče... pretežko je... preveč časa bi potreboval... Toda, moj Bog, kakšne možnosti!«

Bobby se je vznemiril:

»Ako... ako govorite o meni, se bojim, da vas ne razumem.«

»O pač, razumete me! Veste, kaj mislim... hočete biti nekje visoko... pa,« — glas ji je postal odločen — »niste, zato ne govorimo več o tem... Ali imate še kakšno željo, preden odidem?«

Bobby je dvignil roko, da bi jo zadržal. »Zdaj mislim, da razumem, na kaj namigujete. Toda nemogoče je, kakor ste sami trdili! Še huje: nesmiselno. Dr. Hudson je bil slaven! Nikdar ga ne bo mogel nihče nadomestiti!... Oh, gospa Ashfordova!... Oprostite mi! Vedite, da nisem hotel reči nič nedostojnega.«

»Vse je v redu, fant,« je dejala gospa Ashfordova z drhtečim glasom: »Ne menite se zame!... Jaz grem dalje! Moja majhna zadevica je v primeru z vašimi jako preprosta.«

Vstala je, ga nalahno udarila po roki in se nasmehnila.

TRETJE POGLAVJE

»Pravite, da je drugačen?« je z zanimanjem nadaljevala Joyce. »V kakšnem smislu drugačen? Nemara temperament?«

Masterson se je zasmejal.

»Ne delajte se neumnega,« je Joyce vznejevo-

Jaka in Mina sta se skregala; zakaj, nikomur nič mar. Vzrok za prepir se najde pod vsakim kamnom. Glavno je, da sta se skregala in poskrbela novic željnim ženskam za neprecenljiv, v vaški enoličnosti težko pogrešan užitek. Jaka in Mina sta se torej skregala in povedala drug drugemu mnogo bridkih resnic. Pri takih prilikah si radi lastniki razdraženih živcev pomagajo z dokazi, ki puščajo na občutljivi koži vidne znake. Do tega pa med Jakom in Mino ni prišlo, ker sta v visoki izobrazbi hvaležno odklonila tak način uveljavljanja svojih trditvev. Tako so ostale vrstnice Mininega spola za en užitek prikrajšane. V nadomestilo pa je Jaka zabrusil nasprotnici v obraz psotko, ki ji je bolj pognala kri v glavo, kakor šilce brinjeveca. Za trenutek je vir njene zgovornosti usahnil; toda le za trenutek, vendar dovolj dolgo, da se je napolnilo njeno rahločutno srce z ogorčenjem, ki je vplilo po zadoščanju.

„Pričale bomo in prisegle!“

»Ali ste slišale?«
Seveda so slišale. Zenske, ki bi kaj takega, kar ima trajno vrednost, preslišala, ali celo ne marala slišati, ne pozna zgodovina.
»Zdaj imam pa zadosti!« je sklenila in požugala Jaku s pestmi, — »tožila bom, ve ste za pričlo!«
»Le daj ga, vse smo dobro slišale!« so se odzvale.
»Prisegle boste!«
Pa sta se dve tam bolj v ozadju pozorišča, ju-

hena zamrmrala. »Prav dobro veste, kaj hočem reči.«

Masterson je postavil prazen kozarec nazaj na mizo, se udobno naslonil na blazinice vrtnega gugalnice ter tako odkrito opazoval lepo dekle, da se je Joyce v zadregi presedla.

»Da...« je z zamudo odvrnil na njeno vprašanje. »Temperament... predvsem temperament. Zamišljen je... Vede se kakor sova... sprehaja se ponoči kakor Hamlet... Vtepel si je v glavo, da si je naprtil krivdo s tem, da se je rešil iz vode.«

»Kakšen nesmisel! To vam je dejal?«
»Natanko to.«

Nespretno je zmečkala liste knjige, ki jo je imela v naročju in je namršila obrvi.

»In kaj namerava... s tem? Hoče mar postati sovražnik ljudi?«

Mladi Masterson je napol priprtih oči počasi zmajal z glavo, hoteč pokazati, da je ta reč zanj pretežka.

»Sami boste opazili, da se je Bobby po tem dogodku jako izpremenil. Ne morem ga razumeti. Ko sem ga večer videl v Windymeru, sem pričakoval, da ga bom našel v boljšem duševnem stanju. Zdaj je malone že zdrav; že nekaj dni hodil. Nagovarjal sem ga, naj bi skupaj popila žganico, da bi ga spravil v boljše voljo, on pa mi je dejal: 'Saj veš, kje je, postreži si.' Sedel je kakor kak mislec. 'Kaj pa premišljuješ?' sem ga vprašal.«

»In kaj vam je odvrnil?« je hotela vedeti Joyce, ko je Masterson molčal.

»Odvrnil je: 'Nič, za vraga!' nato pa je zamrmral, da je vsega kriva Nancy Ashfordova. Kaj bi še radi vedeli o Bobbyju?«

Joyce se je prezirljivo nasmehnila.

»Ali je rekel, da bo prišel, ali ne?«

»Niti besede o tem... Priznajte, da je položaj neroden.«

Prikimala je in sta nekaj časa oba molčala.

Kmet Jurj

Za čast...

o, kaka čast!

naškega jezikovnega bojišča začeli kujati:

»Midve nisva dobro slišali, priseči ne moreva!«
»Liza, ti seveda ne slišiš, kadar ne maraš slišati! se obregne Meta, ki ni mogla več brzdati jezika, saj ji je že ves čas migal, da ga je komaj krotila.«

»Kaj ne, tebi pač Jakova včasih brsne kakšno malenkost?!«

»Ti le kar molči!« vzroji Liza. »Zadnjič si pri Miklavki stala ko je kruh vsajala, stala in oprezovala, dokler ni iz peči pobirala. Hlebček ti je dala, da te je odpravila. Vzela si ga, saj si samo nanj čakala, čeprav si dobro vedela, da samim kruha manjka!«

Ze je bil nov jezikovni dvoboj na vidiku. Opasnost novih zapletljajev je prva sprevidela Minca. V strahu, da izgubi vlogo današnje glavne junakinje se je obrnila k Lizi:

»Pusti jo, če ne mara priseči! Nič zato, ve tri zadostujete!«

»Pričale bomo in prisegle!« so pritrdile. »Samo če se ti ne boš skujala in požrla!«

Vojna je bila napovedana in mobilizacija izvršena. Jaka se je med tem izmuznil. Nič prav zadovoljen ni bil sam s seboj. Kaj če bo babnica res tožila?

Stopil je v bližnjo gostilno in zvrnil kozarec zelenega, ki naj bi mu dal pobude za obrambni načrt. Malo se je pomudil in nemalo začudil, ko ga ni žena doma nič preveč prijazno sprejela, češ:

»Čemu se pripravas z babo? Tožila bo in ti boš plačeval, da boš črn!«

»Lepega vraga sem si nakopal na glavo,« je pomislil, »naša že ve in vsa vas!«

»Ena beseda ni konj!« se je klavrno zagovarjal.

»Če ni konj, bo pa tele, samo če bo dovolj!« Žena je naprej klepetala in mu dokazovala, kako je neumen. Jaka je ni poslušal, stopil je v hlev. Pri živini je najlaže premišljeval. Krave leže, enakomerno sopejo in prežvekujejo, njihovi prijazni pogledi pomirljivo vplivajo na vznemirjena človeška čustva.

Jaka je ugbal:

»Tom, ničesar niste razumeli o meni in o Bobbyju... Decembra... sva se sestajala z gotovo vztrajnostjo... preden je prišla Helena.«

Masterson jo je prekinil z grenkim nasmehom.
»Preseneča me, da se spominjata tega, kar je bilo decembra. Moji lastni spomini iz tistega časa niso posebno jasni.«

»Da, priznam, da je bilo strašno. Zlasti tisti večer, ko smo slavili vaš rojstni dan. V oklepaju povedano, odtlej nisem več videla Bobbyja. Čim je končal univerzo, se je vkrčal na ladjo za Francijo, da bi šel obiskat mater, ne da bi mi bil pisal eno samo vrstico. Šele kasneje mi je poslal dve pismi. Potem se je vrnil v domovino; in dan kasneje se je prigodil ta grozni dogodek.«

Pomolčala je, preden je nadaljevala.

»Tako... zdaj natanko veste, kje smo... Se vam zdi romantično?«

»Ne smete pozabiti,« je resno opomnil Masterson, »da Bobby strašno čuti to... kar se je pripetilo tam spodaj, na jezeru. Ker Helene ni poznal prej, mu je zdaj nerodno, da bi se z njo seznanil. Boji se, da bi zaradi danih okoliščin ne imela kakih pomislekov zoper njega.«

»Bojim se, da jih ima,« je trmasto dodala Joyce. »To je v ostalem jako razumljivo.«

»Sicer pa, kako je Helene?«

»Oh, mirna je... ubožica! Bi jo radi videli? Povem ji, da ste tu.«

Vstala je in dala knjigo Mastersonu.

»Že več ko eno uro se Helena razgovarja z neko čudno majhno ženico, nadejam se, da je zdaj že prosta. Gostja je menda ena izmed papanovih bolnic. V zadnjih dneh je prišlo toliko ljudi... vsakovrstnih... In pisem! Danes je prišlo dokaj dolgo pismo, v katerem pošiljalca namiguje, da je papá rešil nekemu življenje, pred leti... Pisec se nejasno izraža, kakor da se skriva za vsem tem neka velika skrivnost; kakor da bi hotel nekaj povedati pa ne more. Jako čudno... Stopim po Heleno.«

Če bo tožila, tele ne bo zadosti, in rediti ga je mislil. Na sodnijo bo treba hoditi; s sodnijo ni imel rad opravka. Sramota za občinskega odbornika, če ga zaprejo za nekaj dni. Opuščanja bi jo prosil, — — — nak, on gruntar da bi se ponižal pred beraško gostjo? To je še večja sramota kakor zapor! — Pa je denarja in teleta tudi škoda! Čim bolj je napenjal možgane, tem bolj so se mu mešali pojmi. Naenkrat mu pade v glavo: županu povem, on mi bo že vedel prav svetovati, — čemu je pa župan?!

Županu je bil že znan Jakov skok čez mejo dostojnosti.

»Zakaj si tako neumen, da blekneš, česar ne bi smel? Najlepše napraviš, če se zlepa pobotaš. Ako ti ne maraš, naj pa žena stopi k njej!«

»Veš, da ne gre, za ves svet ne!«

»Aha, že vem, ti si časih rad za Minco pogledal, zato se z vašo nič kaj prijazno ne gledata. Veš kaj, vrzi ji nekaj kovačev, — pa mir besedi!«

»Tisto bi že. Da bi se pa ponižal pred njo, rajši zapravdam pol grunta!«

»Kakor hočeš, jaz sem ti prav svetoval!«

Še bolj poparjen je odšel od župana, in ker ni vedel, kam bi se vtaknil, je ponovno zavil v gostilno.

Njen bojni načrt

Minci je med tem dozorel bojni načrt. Advokatu bo izročila zadevo, ki naj Jako po svoje obdela in razmrevari. Plača naj, surovina, in zaprejo naj ga, da bo vedel, da njena čast ni tako po cen, kakor ptičeje petje v dobri.

Drugi dan je odšla v mesto in poiskala pravdarskega doktorja, ki jo je prijazno sprejel. Ko mu je vse od kraja do konca razložila in potožila, kako zelo je razžaljena njena čast, ji je mož — prijatelj resnice in zaščitnik razžaljenih — v ganljivih besedah razložil, da ji more le sodišče dati zadoščanje s tem, da hudobnega Jako primerno kaznuje. Kar milo se ji je storilo, ko je zatrdil, da bo njena čast povelčana.

»Hm,« je pripomnil, »nekaj bo treba založiti za takso in še malenkost za stroške!«

Minca se je ustrašila: na to ni bila mislila. Denarja nima in kakor drugo je tudi to povedala odvetniku po resnici. Odvetniku se je obraz vidno podaljšal.

»Potem mi pa prinesite od župana ubožno spricevalo, — brez denarja ali spricevala ne pojde!«

Domov grede je premišljevala, če bi ne bilo bolje Jaku po Kristovi zapovedi razžaljenje rajši odpustiti kakor pa imeti sto neprijetnih potov, že se je nagibala na to stran, pa je pred vasjo srečala Meto:

»Ali si ga?«
Mina je razložila.

»Moraš tožiti! Če potrpiš, bodo otroci po vas nad teboj vplili, vsakdo te bo lahko zmerjal kakor Jaka. Le prizanesi mu — iz družbe te bodo vrgli, češ: taka, ki se ne potegne za svoje dobro ime, je malopridnica — ob vso veljavo boš! Nad

Joyce je krenila proti veliki beli hiši z zelenimi polknicami in Masterson ji je sledil s pogledom. Kakšno dekle!... Nalahno se je zagugal na ležalnem stolu in globoko vbrkal dim cigarete... Čista kri! Bila je torej Bobbyjeva? Zakaj mu Bobby tega nikoli ni povedal?... Zakaj je hotel to skriti?

Joyce in Helena, ki sta se prikazali izza grma, sta zmotili Mastersona v razmišljanju. Vstal je, da bi jima šel naproti. Helena mu je pomahala z roko, kakor hitro ga je zagledala. Običajna žalna obleka je še podčrtavala njeno mladost. Iztegnila je svojo drobno roko in se nasmehnila. Bila je blede, kakor da je pravkar prestala hudo bolezen.

»Dolgo vas že nismo videli, Tom,« je rekla Helena s svojim zastrtim altom in mu pokazala na gugalni stol.

Joyce je stala in rekla:

»Tomi, objubila sem Nedu Brownlowu, da bom lahko grem?«

Šla z njim na sprehod. Čaka med pred vratli.

»Pojdite v miru.« Masterson je dvignil dva prsta, kakor za blagoslov. »V odličnih rokah sem.«

»In vi, niste šli ven?« je s prijateljsko vneto vprašal Tom.

»Preveč sem zaposlena. Vsak čas pride kdo na obisk; ljudje, ki jih ne morem odsloviti. Pacienti dr. Hudsona, ki jim je, kakor je videti, na neki način pomagal... Prihajajo izpraševati, ali lahko karkoli storé za Joyce in zame. Včeraj je prišel neki Italijan in mi je hotel dati tisoč dolarjev. Njihove zgodbe so jako različne — v kolikor se da razbrati, ker so jako zaprti — toda vsi imajo nekaj skupnega... Na ta ali drugi način jim je nekega dne dr. Hudson pomagal prebroditi neko krizo... običajno gre za posojeni denar, čeprav ne zmeraj.«

»Brez dvoma je imel veliko srce!« je dejal Masterson.

Jakom se znosiš, saj ti je prizadejal dovolj hudega. Kuhani in pečen je bil včasih pri tebi in ti ga tudi nisi zametovale. Potem te je pa kar na lepem pustil in ono vzel — seve, zaradi denarja. Priložnost imaš, da malo povrneš nejevernike!

Tako in podobno je Meta Mini pihala na dušo in podžigala njeno ogorčenost.

»Veš, da ne odjenjam, če se vse podere!«
Župana ni bilo doma. Svetovali so ji, naj pride prihodnji dan, v nedeljo. V nedeljo dopoldne je imel župan oglede, popoldne naj pride. Popoldne je bila seja občinskega odbora in župan ni imel časa in volje, ukvarjati se z Mino in njenim ubožnim listom.

Občinski odbor je sklenil...

Seja je potekala v najlepši slogi. Brez opozicije je bil ves odbor enakih misli. Kimali in pritrjevali so — le odbornik Jaka je sedel pri peči vase zatopljen, tih in nem. Njega so trle druge skrbi, kakor zamarmjena občinska pota in prihod za prihodnjo nedeljo napovedanega vrtljaka. Vedel je, da Minca ne odjenja, če se vse podere. Dobra Liza je poskrbela, da je zvedel, da zahteva Minca ubožni list za tožbo. Vse, kar mu je padlo v glavo, je prevdaril, obračal in zametaval. Naenkrat se mu je zjasnil obraz — prišla je rešilna misel. Samozavestno se je ozrl po zakrbljenih obrazih občinskih očetov.

»Lojze, stopi za trenutek v vežo!« je pozval politihov tvariša, ki je imel nekoč opravka s tako sitno zadevo, kakor sedaj on. Čez pol ure je že vsa zbornica vedela za skrivnost, katero je Jaka zaupal Lojzetu. Vsi pogledi so se pritrjevalno obračali k Jaku, ko se se odkašljaj in napovedal samostojen predlog.

Splošna tišina kakor v cerkvi med oklici:
»Odbor skleni: občina odslej ne bo dajala ubožnih listov, za tožbe zaradi žaljenja časti!«

Jaka je nadaljeval: »Primeri se, da človek v hitrici in jezi blekne — pa je joj. Potem ima pota na sodišče, kupuje koleke in plačuje takse, da ne ve kje bi jemal. Če vzameš advokata, moraš še njemu zavaltiti, da se obema pozna. Lahko prisežeš, da si nasprotniku povedal samo golo resnico, pa pravijo da se ne sme govoriti, četudi je res. Lagati je greh, če mu pa resnico vržeš v obraz, si obsojen. Za tvoj denar ima oni zopet zvrhan koš časti, da se lahko baha: »Uro sem mu navil, da se mu do smrti ne steče!... Pri sodišču so tudi že siti praznih babjih čenč, ker imajo brez teh dovolj posla z drugimi potrebnimi zadevami. Ko sem bil zadnjič v mestu, mi je pravil prijazen kanclijski gospod, ki se ni branil kozarca vina, da imajo toliko nepotrebnih tožb, da ne vedo kam z njimi. Tožarijo in po kanclijah časti iščejo le tisti, ki jim srenja potuho drži in jim daje pravico revnih, da se lahko zastonj med seboj prekljajo. Kdor ima pa denar in se mu ga škoda zdi, se ne bo za prazen nič tožaril. Prosim: da soglasno sprejmete moj predlog!«

»Da, gotovo, vendar je nekaj več kakor to. Mnogi ljudje imajo veliko srce in so plemeniti s svojim denarjem. Tu pa je drugače. Obnašajo se, kakor da so z njim vred pripadali nekakšnemu tajnemu društvu. Prihajajo bolniki, da bi storili karkoli zame, ker se hočejo izkazati hvaležne; ako pa jih prosite, naj bi vam povedali, s čim so se nam zadolžili, jecljajo in se izvijajo. Čudna reč!«

»Do dveh sem poslušala neko zgodbo, ki me je bolj kakor vse druge osupnila; najbrže zaradi tega, ker sem brskala globlje po skrivnosti. Neka stara ženica, o kateri niti tega nisem vedela, da živi, mi je prišla povedat, kak čudovit človek je bil dr. Hudson. Vprašala me je, ali mi lahko kako koristi... Ali vas ne dolgočasim, Tom?«

»Ne, govorite... prosim vas!«

»Prav... vse se je začelo z operacijo njenega moža, mi je dejala gospa Wickesova. Dr. Hudson ji je povedal, da ni upanja. Rodbina je ostala brez sredstev. Ne le da jim bolnišnica ni poslala računa, dr. Hudson je marveč našel celo lepo zaposlitev za starejšega fanta ter poslal deklo, ki je bilo nadarjeno za slikanje, v umetniško šolo... Dr. Hudson jim je pomagal, dokler se niso postavili na lastne noge. Ko pa je dve leti kasneje prišla k njemu v pisarno, da bi nekaj malega plačala, ni hotel sprejeti denarja. Ona mu je hotela na vsak način dati denar, on pa ji je odvrnil: »Ali niste nikoli z n'komer govorili o naši majhni operaciji? — Ne — je odvrnila gospa, veleni ste mi, naj ne govorim in jaz nisem govorila. — Torej — je izjavil odločno, ne morem vzeti vašega denarja!« Gospa, ki je prav žensko čustvena, seveda ni mogla biti zadovoljna, da bi se vse končalo na tak način. Ko pa je znova silila, naj vzame denar, ji je pojasnil: »Ako bi imel to za posojilo, bi vzel vaš denar. A nisem mislil tako, ko sem vložil denar za vašo rodbino. Vsi ste imeli več uspeha in sreče, kakor sem pričakoval. Ker sem vam bil dal denar brez vsakršne-

Splošna tišina pretrga župan:

»Ali ima kdo kaj pripomniti?«
Oglasi se Lojze, ki je nedavno sedel pet dni v zaporu zaradi podobne častne zadeve:

»Vsi smo za Jakov predlog, le škoda, da ni prišel že popred komu na misel.«

Župan da predlog na glasovanje. Vsi so dvignili roke, samo tista dva odbornika ne, ki nista bila pri seji. Soglasno sprejeti predlog se vpiše, z naročilom tajniku, da se v bodoče po njem ravna. Zadnja točka dnevnega reda: prihod vrtljaka nas ne zanima, četudi so se skrbni občinski očetje bavili z njim dobro uro.

Minca, zvesta svoji obljubi, da ne odjenja, če se vse podere, je ponedeljek jutro na vse zgodaj trkala pri županu, ki je k sreči bil še v postelji. Potrpežljivo je čakala, da vzame milostno njeno prošnjo na znanje.

»Minca, nič ne bo!« jo je prijazno zavrnil, ko je potrpežljivo poslušal del njenega jadtikovanja.

»Občinski odbor je včeraj soglasno sklenil, da županstvo odslej ne bo dajalo ubožnih listov za tožbe zaradi žaljenja časti. Če ti ni prav, se pa pritoži tam v mestu pri tistem gospodu, ki ima zlate naramnice — seveda, če te bo hotel poslušati. Si že opravila!«

Minca se je nekaj obojavljala.

»Ti imaš včasih malo predolgega. Zdaj si ga staknila, ki ti je nekaj po pravici povedal. Glej, da se ti pri tistem gospodu kaj ne zaleti; midva sva dobra prijateljca in prav kmalu bom zvedel, če boš preveč čenčala.«

Minca je poparjeno prišla za 'tjuko in se z vzdihom obrnila na najvišjo instanco:

»O Bog in sveta nebesa, kako hudo je revežu na svetu!«

Pa se je drugače zasukalo

Šla je k advokatu in povedala, kakšen je sklep modrih občinskih očetov. Tarnala je, da ji zdaj nihče ne bo vrnil ukradene časti. Odvetnik je bil silno hud, rentočil je o občinskih oslih, nevednežih in tepcih. Minca ga ni razumela. Menda je hotel povedati, da imajo v občini mnogo oslov, katere opravljajo tepci in nevedneži. Napotil jo je k tistem gospodu, ki ima zlate naramnice z naročilom, naj govori samo čisto resnico, kajti tisti gospod ima vel'ko moč in jo lahko kaznuje, če bi povedala kaj neresničnega. Dolgo je morala čakati, preden so jo spustili pred strogega gospoda. Silno se je bala, — kaj bo. Vsa bojazen pa je prešla, ko jo je gospod prijazno ogovoril:

»No, žena, sedite, kaj bi pa radi?«

Minca ni upala sestiti na žametni stol, samo ljubeznivo ga je pobožala.

»Le sedite, menda ni prašen!«

Sedela je in skoraj zginila v mehkem naslonjaču. Vzkliknila je v zadregi. Gospod se je dobrohotno smehljajal njeni zadregi:

»Kaj želite?«

Minca je povedala vse, od hudobnega Jake do občinskega odbora in župana, ki ji noče in ne sme

ga pridržka, ne morem sprejeti povračila, kajti med tem sem ga že sam porab!«

»Oprostite,« je Heleno prekinil Masterson, »bojim se, da nisem dobro razumel. Kako se je glasil zadnji stavek, ki ji ga je bil dejal?«

Helena je zmajala z glavo in ponovila nerazumljivi stavek.

»Jako zapletena stvar,« je nadaljevala. »Vprašala sem gospo Wickesovo, kaj meni s temi besedami, pa se je zmedla in zajecljala: »Ne morem reči, da bi natanko vedela.«

»Toda vi nekaj sumite!« sem ji dejala.

»V tem trenutku je gospa Wickesova prekinila pogovor ter potegnila iz torbice obilno denarnico, hoteč, naj vzamem denar. Dejala je, da je bil naložen, zdaj pa ga želi vrniti.«

Odvrnila sem ji: »Ako ga dr. Hudson ni hotel sprejeti, ga tudi jaz ne morem. Bolje bo, da ga spet naložite.«

»O, tega ne morem,« je odvrnila. »Oni ga več ne potrebujejo.« Po vsem tem sem dvignila roke od te skrivnosti. Imela sem je čez glavo.«

»Morda je bila prismojena,« je menil Masterson.

Helena je ostala zamišljena.

(Dalje.)

Primož Resnik:

Razočarani pesnik

Bilo je po prvi svetovni vojni, ko sem zapisal v svoj dnevnik naslednjo zgodbo.

Ciril Prodar je pesnik. Dva dni že ni užil ničesar, samo pije in blodi zamišljen po ulicah brez cilja. Njegov itak blede obraz je posinil, neprepane oči so obrobline s temnomodrim kolobarjem, ustnice stisnjene, pogled mračen, brezizrazen. Dva dni si že ni bil počesal gostih, dolgih las in ko privzdigne širokokrajni klobuk, se mu

dati ubožnega lista. Gospod je zmajal z glavor:

»Ali je tudi vse res, kar ste mi povedali?«

»Lahko prisežem!«

»Ste že opravili. Mirno počakajte, da vas župan pokliče in izroči zahtevano listino.«

Ko je Minca odšla, se je jezno prijel za glavo:

»Že zopet taka bedarija. Ti ljudje ne poznajo niti osnovnih zakonov države. Kakšni bedaki morajo biti šele tisti, ki so jih postavili na čelo svoji srenji!«

Minca je kupila pri predmestnem peku za zadnji novec kruha, da se otešča. Z vel'ko slastjo je otepala kruhek in v srcu blagovolala prijaznega gospoda.

Župan mra v mestu

Župan je prejel nujno vabilo. Ugibal je, kaj bi moglo biti. Morda odlikovanje, katerega je tako srčno želel. Skočil je na kolo, da to čim prej zve.

Dobri prijatelj in gospod ga je sprejel z oblačnim celom. Pomolil mu je pod nos zavite paragrafe. Naposled ga je odlikoval z bedakom, ker je dopustil in dal na glasovanje in dopustil, da je občinski odbor sklepal o predlogu, ki se roga ustavnim zakonom države. Zadevo bo sporočil višji oblasti in predlagal, da župana odstavi, odbor pa razpusti.

Poparjen je župan zapustil dobrega prijatelja. Doma je poklical Jaka in svetovalce. Ogorčeno jih je nahrullil, posebno Jaka je bil deležen njegove jeze, nakar se je nerodno izgovarjal: »Če ni v zapisniku kaj prav zapisano, naj se izbrše, saj smo tudi gasilski četi izglasovali podporo pa smo jo zopet izbrisali, ker ni bilo denarja. Če se takrat ni peč podrla, se sedaj tudi ne bo. Vsega je kriva Minca in njena trma!«

Se tisti dan je prinesel občinski sluga ubožno spričevalo Minci na dom in niti čicka za tiskovino ni zahteval.

»Na davkarijo nisi in na glavarstvo. Tam ti bodo potrdili, da ne plačuješ davka, — potem pa le toži, da boš enkrat sva časti!«

Na davkariji je po dolgem iskanju srečno našla pravega gospoda, ki je malomarno vprašal, če res ne plačuje nobenih davkov. Minca je sveto zatrdila, da še nikdar ni nič plačala, da gostuja in da nima drugega kakor polomljeno pesteljo, nekaj cunj in grahasto kokoš, ki pa ne nese, ker je že prestara. Gospod se je namuzal in ukazal, naj nese še na število to in to.

Hodila je od vrat do vrat in je slednjic našla navedeno število. En sam lepo rejen gospod je sedel pri mizi, obložen s knjigami in papirji. Nič kaj prijazen ni vprašal:

»Zakaj pa ste danes prišli?«

Minca ni odgovorila, ker ni vedela. Gospod je podpisal in velel:

»Nes'te na glavarstvo!«

»Še na glavarstvo,« je vzdihnila in se odpravila iskat glavarstva. Ko se je privprašala do vrat tistega gospoda, ki te stvari rešuje je morala čakati, ker je bil zaposlen.

usujejo na čelo, da postane njegovo obličje še bolj divje.

Stara znanca sva s Cirilom Prodarjem in vem, da ima mehko, občutljivo dušo, kakor navadno vsi pesniki. Najmanjšo reč si žene k srcu, kakor bi šlo za njegovo življenje. Zato sem bil prepričan, da gre morda kvečjemu za kak malenkosten, neporavnan dolg, ko je planil te dni v moje stanovanje, se brez besede zgrudil na sofo in pričel buljiti predse kakor polblazen.

»Ali so ti odpovedali stanovanje?«

Odkima in ne reče ničesar.

»Ali je založnik odklonil najnovejše delo?«

Odkima.

»Vraga vendar, ali so te okradli?«

»Ah, ne, ne!« je zavzdihnil.

»Govori, kaj se je zgodilo! Čul sem, da že dva dni nekaj ni v redu s teboj.«

»Ubil se bom!« je mukoma izgovoril.

»To se vsekakor ne bo zgodilo prej, dokler mi ne razložiš, kaj te je privedlo na tako blazno misel. Govori, olajšaj si dušo! Vse mi zaupaj, saj sva prijateljca!«

Pričel je počasi, v pretrganih stavkih:

»Si poznal Greto? Bil si poleg, ko sva se seznanila na predpustnem plesu. V pletko je bila preoblečena. Samo enkrat sem plesal z njo tisti večer in že se mi je vsesala njena podoba neizbrisno v dušo.«

»In potem sva jo spremila domov v predmestje. Ali se spominjaš, kako ji je bilo neugodno in v kakšni zadregi nama je povedala, da stanuje v baraki in da je njen oče delavec?«

»Prav zaradi tega je bila zame še zanimivejša. Zasmilila se mi je in moje nagnjenje do nje je rastle na vsakem koraku.«

Izpod neba so se vsipale goste snežinke, meni pa je bilo nepopisno toplo pri srcu. Želel sem, da bi se bila tisto noč podaljšala naša pot v neskončnost.«

»Ali ste morali dolgo čakati?« je vprašal priznno in podpiral.

»Tri tedne in toliko potov sem imela, da sem podplate strgala!«

»Ne, ne, ali ste pred vrati dolgo čakali?«

»O ne, ravno malo sem se odpočila, Bog vam plačaj, gospodi!«

»Hvala, mene država plača, če pa se od zgoraj kaj pride, ne bom nejevoljen.«

Čast je bila oprana, stroški pa plačani

Z olajšanmi čutili je nesla težko priborjeno listino odvetniku. Še enkrat je morala povedati, kako neusmiljeno jo je Jaka razžalil. Tudi tisto grdo besedo je morala ponoviti in imenoma navesti priče.

»Na vabilo pridite točno na sodišče in priče pripeljite seboj, pa z Bogom!«

Prišel je usodni dan. Na oklic sta stopila pred sodnika, ki je ostro pogledal najprej Minco potem Jaka.

»Ali ste res rekli Minci tisto besedo?« je vprašal in listal ovadbo.

»Res, kar je res,« je nedolžno odgovarjal Jaka, nič hudega sluteč.

Sodnik je vzrojil:

»Nesramnost, zdaj ste jo ponovno žalili! Ali se bosta poravnala?«

Jaka: »Jaz bi se že, pa vem, da mi Minca do smrti ne bo odpustila!«

Minca: »Odpustila ti bom, če boš dal pred cerkvijo preklicati!«

»Preklicati pa res ne morem. Smejali bi se mi, ko bi nekaj preklical, kar vsi vedo, da je res!«

Med kratko razpravo je sodnik še enkrat pozakusil s poravnavo, pa se je Jaku spet tako nerodno zaletelo, da je sodnik hitro izrekel sodbo:

»Na dva stotaka, v primeru neizterljivosti štiri dni zapora in plačilo vseh pravnih stroškov ste obsojeni. Če vam ni prav, se v treh dneh lahko pritožite!« je razsodil in Jaku očetovski pripomnil, da je časih bolje molčati kakor resnico govoriti.

Čast Mince je bila oprana in razžalnik kaznovan.

Minca, ki je prodala kokoš in še nekje izvrtała nekaj denarja, je povabila priče tovarišice, ki so nestrpno čakale in niso bile zaslišane, na »sladkega«. Jaka je pa v gostilni praznil poliče in pripovedoval vsakemu, kdor ga je hotel poslušati, da je dobil štiri dni zapora, ker je resnico govoril.

Jaka se ni pritožil. Žena ga je obirala in nagovarjala, naj se pritoži.

»Imam že dovolj teh komedij!« je modro zaključil in odšel na polje, da je imel mir.

Pa še ni bilo miru. Od odvetnika je dobil masten račun, od sodišča plačilni nalog za takso.

Jaka je pogrelo. Zatekel se je v hlev in premišljeval, kje bi utrgal, da bi se manj poznalo. Telička še pogledal ni. Zanj je že poprej vedel, da

je izgubljen. Teliček je mnogo premajhen, da bi pokrtil stroške. Nekaj smrek bo dal iz meje. Ni jih škoda, ker škodujejo njivi. Kakor je sklenil, tako bo storil. Kazni ne plača, rajši gre v zapor. Pet kovačev zasluži vsak dan, doma pa nič. Čakal je poziva za nastop kazni. Pričakal je birača, ki mu je zarubil kravo in Jaka se je ponovno zaletel v mejo. Njiva je bila rešena nadležne sence, on pa je imel odslej mir.

Kljub vsem neprijetnostim je imela neljuba in draga prigoda za Jaka nekaj dobrega. Zaklel se je, da ne bo nikdar več rabil tiste psovke, ki je pognala Minci kri v glavo, njemu pa telička iz hleva in smreke iz meje.

»Če me bo mačka opraskala, ji ne bom rekel mačka, ampak botra!« je zatrdil ženi. Držal je besedo in niti v prepiru z ženo žaljivke ni več rabil. Tudi predlogov v občinskem svetu ni več stavil.

PO SVETU

× Gorizjski dijak rešil življenje sinu maršala von Bocka. Te dni se je vrnil z vzhodnega bojišča v Gorizlo vseučiliščnik Adam Medvešek, rojen 1919, ki je vpisan na medicinski fakulteti bolonjskega vseučilišča. V avgustu je prispel z oddelkom sanitetcev na rusko bojišče, kjer je bil pridelen zdravstveni službi šeste nemške armade, ki se je pod vodstvom von Paulusa bojevala na stalingrajskem odseku. Lani 6. septembra se je vrnil z letalom iz Stalingrada. Prišel je v poljsko bolnišnico, kamor so se zatekali številni ranjenci iz prve vojne črte. Ker ni bilo dovolj zdravnikov, je prišel Medvešek prostovoljno zdraviti grenadirje, ki so bili ranjeni od drobcev ročnih bomb. Maloštevilni zdravniki niso mogli zapustiti onih, ki so prišli iz prednjih položajev in ki so bili zapani njihovemu zdravljenju. Med ranjenci je bil tudi narednik. Potreben je bil nujne operacije. Drobec granate ga je bil ranil v osrčnik. Medvešek se ni pomisljal, četudi ni bil za to pooblaščen. Zavedal se je, da gre za človeško življenje. Potegnil je drobce granate iz krvave rane. Nekaj dni pozneje je šele izvedel, da je s pogumno odločitvijo rešil življenje sinu maršala von Bocka. V znak priznanja je podelil Hitler gorizjskemu sanitetnemu kaporalu železni križec I. in II. razreda ter mu sporočil svojo osebno zahvalo. Tudi poveljnik italijanskega zbora ga je odlikoval z vojnim križcem. Vrtil vseučiliščnik je prejel še drugi vojni križec.

× Razglednica je bila na potu 41 let. Iz Firenze je poslala Giuseppa Signorini dne 8. decembra l. 1902. razglednico na naslov Emilije Angioletti v Casini. Naslovnica je umrla pred 6 leti, poštni

urad v Cascinu pa je prejel razglednico na dan 27. maja letos, torej 41 let potem, ko je bila odposlana iz Firenze. Razglednica je prišla na namembni kraj z znamko za dva centesima, ki je bila pred 41 leti v veljavi.

× Čudežna rešitev otroka izpod vlaka. Tovorni vlak, ki vozi iz kraja Varese proti Portu Ceresinu, je medpotoma podrl dečka Francesca Fontana, starega dve leti. Strojevodja je bil prepričan, da je otrok mrtev, toda deček je dobil samo poškodbe na čelu, zaradi česar so ga peljali k zdravniku, da ga je obvezal. Malček je okreval.

× Lev napadel živinozdravnika. V Berlinu se je primeril v živalskem vrtu nenavaden slučaj. Lev Nero iz Sudana, težak 400 kg, je že nekaj dni kazal znake bolezni. Postal je tako nemiren, da se ni hotel zaupati niti strežaju, ki je imel opraviti z njim zadnjih deset let. Poklicali so živinozdravnika, ki je ugotovil, da leva draži neka rana. Zato je bilo treba izvršiti operacijo. Leva so najprej omamili z opojno pijačo, nato so ga zvezali, živinozdravnik pa je začel delo. Toda po dobrih desetih minutah narkoze se je lev zdrnil in je razdražen planil na živinozdravnika, ki je bil zaposlen z izrezovanjem bolečega mesta. Zver je planila veterinarju v obraz ter ga tako razmesarila, da je izkrvavel in umrl.

× 71 vnukov in pravnukov. Iz Padove poročajo: Prefekt in Zvezni tajnik sta posetila stoletnika Long'na Cachera, ki je bil rojen 31. decembra 1842. Po poklicu je s'vvljenec rokodellec in kmetovalec. Je oče šestih sinov, ima 71 vnukov in pravnukov. Stoletnik vstane zjutraj zelo zgodaj: med obedom si privoščil vsak dan kozareček vinske kapljice. Zelo rad poseča kinematografske predstave, kamor je do nedavna zahajal popolnoma sam, brez spremstva. V zadnjem času ga na poti v kino spremlja kdo od svojcev.

× Moški ovratniki. Moških si zdaj skoraj ne moremo misliti brez ovratnikov zlasti če so praznično oblečeni in če ni prevroče. Ovratnike nosijo moški že iz srednjega veka, ko so se pojavile prve srajce. Prvotno so bile srajce tako drage, da si jih niso mogli privoščiti vsi moški, bile so znak bogastva in visokega stanu. Zato so bili moški tudi ponosni na nje in radi so jih razkazovali svojim bližnjim. Tako se je kmalu udomačila navada, da so nosili moški ovratnike in rokave zavihane čez obleko in čez suknjiče, da bi bili vsem vidni. Končno so pa postali ovratniki in manšeti samostojni deli moške obleke, ki so jim posvečali bogatejši posebno pozornost. Ovratnik je postajal vedno višji in slednjic trdo polkan. V starejših časih so nosili moški tako visoke ovratnike, da so se kar dušili v njih. Šele v novejšem času nosijo moški zopet nizke ovratnike in moda se razvija tako, da utegnejo ovratniki zlasti čez poletje zopet izginiti.

× Koliko besed zna človek? Angleški statistiki so izračunali, da ima angleščina na razpolago 400.000 besed, da pa ni nobenega Angleža, ki bi vse te besede znal. Najmanj znajo poljski de-

»Pa se je končala že v predmestju...«

»Borno, a snažno je bilo stanovanje, kamor naju je vodila. In bolj se mi je prilagela skodelica črne žitne kave, s katero nama je pieretka postregla tisto noč, kakor kozarec najdražjega šampanjca.«

»Ker nama je postregla ona.«

»Gospodična,« sem jo vprašal. »Gospodična, ali bi mi dovolili, da pridem še kedaj?« Da jo bo veselilo, je rekla in pristavila, da celo želi, naj pridem koj naslednji dan. Njene oči pa so mi povedale še mnogo, mnogo več.

»Kakšne oči že ima?«

»Temnorjave, mule, globoke kakor skrivnost, krotke kakor srna, sploh: najlepše oči, kar sem jih kedaj videl...«

»...z zaljubljenim pogledom.«

»Res, tedaj sem bil že zaljubljen.«

»In ti si bil potem naslednji dan tam?«

»Naslednji dan, tretji dan, vsak dan. Blazno sem jo ljubil.«

»A ona?«

»Tudi ona mi je zatrjevala, da me ljubi. Imela je dvoje sester, obe mlajši. Sonjo in Drago. K Sonji je prihajal neki železničar, silno natven človek tridesetih let. Predstavili so mi ga in povedali, da mu je ime Peregrin. Klicali so ga kratko Pero. Stanoval je še globlje v predmestju, to se pravi: tam je menda stanovanje plačeval, a prenočeval je pri Gretinih starših na starem zakrpanem divanu. Povedali so mi, da se s Sonjo že dve leti pripravljata za zakon in da čakata samo še tega, da bo naročeno pohištvo gotovo in neko stanovanje izpraznjeno. Drago, najmlajša, je vsak večer obiskoval neki študent, ki je stanoval v nasprotnem delu mesta. To je bil nenavaden mladenič. Vitke, blede, molčeč. Prinašal je s seboj gosli, Draga pa je brenkala na kitaro. Dolge ure sta posedela vsako noč v svojem kotu in igrala. Draga je pela vmes zaljubljenotožne pesmi. To se mi je zdelo jako idealno. No,

jaz sem hodil h Greti. Posedala sva v kuhinji, ker je bil v ostalih dveh sobah po en zaljubljen parček, ki je želel biti nemoten. Imeli so še petletno dekletce Zlatko, ki ni bilo podobno nobenemu izmed domačih. Tretji dan najinega poznanstva mi je Greta sramežljivo priznala, da je Zlatka — njena. S krčevitim objemom in vročimi poljubi je udušila v meni bolečino razočaranja.

»In kdo je bil Zlatkin oče?«

»Vojno dete... Zlatkin oče se je pozneje poročil z drugo, ni pa nehal nadlegovati Grete z ljubezenskimi pismi. Nekaj teh pisem mi je pokazala. Iz vsebine sem sklepal, da tudi Greta vzdržuje pismene stike z njim. Izgovarjala se je, da je k temu primorana, sicer bi nezakonski oče ne hotel izvrševati svojih dolžnosti nasproti otroku. »All ga ljubiš?« sem jo ljubosumno spraševal. »Nikoli ga nisem ljubila, bil je le nesrečen slučaj. Zvabil me je v samotno past. Potem sem ga zasovražila iz vse duše in ga bom sovražila do smrti. Moja edina ljubezen si ti, ljubi, zlati, dobri moj...« V njenih mehkih objemih sem ji vse verjel.

»Ali ti je kazala tudi pisma, ki jih je ona pisala sovražnemu človeku?«

»Nekolikrat sem jo proslil, naj jih pokaže, preden jih odpošlje, a tega ni hotela storiti. »Ljubček, saj to ni zanimivo!« se je smehljala in me obsipala z ljubeznivostmi. Vse sem ji verjel.«

»Kaj pa njeni starši?«

»Izkazovali so mi toliko naklonjenosti, da sem se pri njih kmalu udomačil. Nekoč sem omenil Gretini materi Zlatkinega očeta. »To je davno minilo, Greta ga ni nikoli ljubila in ne bo nikoli njegova. On to vé in je to vedel najbolj tedaj, ko se je poročil z drugo. Pri nas so mu vrata zaprta.« Tako so me docela pomirili.

Družina je živela v zelo skromnih razmerah. Prilietni oče je bil edini, ki je s svojim majhnim

zaslužkom hranil in vzdrževal šestero ljudi. Vsa tri dekleta so bila brez službe. Kmalu sem uvidel bedni položaj delavčeve družine in ker jim sam nisem mogel nuditi izdatne pomoči, sem šel in prosjačil zanje pri raznih dobrodelnih ustanovah za podporo. Zatržno sem bil odločen, da se z Greto v kratkem poročiva. V tihih večerih sva sanjarila o bodoči sreči, devet mesecev sva delala pisane načrte za bodočnost. Koliko srečnih, nepozabnih trenutkov sva tako preživela! V burnem navalu prekipelajoče ljubezni sva si prilegala večno ljubezen in v takih trenutkih mi je sveto zatrjevala, da pripada samo meni, da ji brez mene ni živeti, da jo z grozo navdaja že sama misel, da bi morala kedaj najina pota narazen — in tako dalje... Te dni pa...«

»Te dni pa?«

»V njenem stanovanju sem našel — očeta njenega otroka. Tri dni se z Greto nisva bila videla. Ni je bilo na dogovorjeni sestanek, zato sem jo sklenil obiskati doma. Pomislil, prijatelji! Z godbo so ga sprejeli, dolgo v noč so jima svitali godci v stanovanju, priredili so njemu na čast pravcato pojedino, poleg nje so mu pripravili prenočevališče. Dva dni se je mudil pri njih, tretji večer pa sem jih iznenadil z nepričakovanim obiskom.

»In kaj si storil?«

»Ljubimca so pravočasno skrili, njej pa sem povedal v obraz besedo, ki se mi je zdelo najprimernejša, nakar sem planil ven.

»A ona?«

»Prihitela je za menoj, hotela mi je pasti okoli vratu in je izprevrčala oči in rekla: »Ti veš, da sem samo tvoja!« Iztrgal sem se ji in zdriljal v noč.«

Ciril Prodor je končal. Ze ko je bil vstopil, sem slutil, da gre za kako malenkostno zadevo. To, kar mi je povedal, je pač tako vsakdanje, da sem se mu moral od srca smejati. Ali resnik Prodor res ne pozna žensk? — —

lavci in sloer povprečno 400. Tako pravijo angleški statistiki, toda njihova trditev ni brez ugovorov. To naj bi se baje nanašalo na razmere pred 100 leti. Zdaj čita delavec novine in posluša radio, tako da mora biti njegov besedni zaklad mnogo večji, kakor je bil v starih časih. Boljši delavec zna seveda več besed, povprečno nad 5000. Duhovniki, advokati in zdravniki potrebujejo 10.000 besed. Zdravniki morajo znati mnogo latinskih besed. Znana jim morajo biti imena 433 mišic, 103 žil, 500 pigmentov, 300 strupov, 700 preiskovalnih metod, nad 200 bolezni in 1300 raznih bakterij. Največ besed mora znati dober novinar, kajti njegovo delo obsega vse poklice in vse sloje prebivalstva. Po tudi najboljši novinar zna komaj 20.000 besed.

Domače zdravilne rastline

Kako jih nabiramo in sušimo

12. ŽGOČA ALI PRAVA KOPRIVA

Žgočih kopriv raste pri nas dve vrsti, namreč velika kopriva in mala kopriva ali žagovnica. Obe imata po listih in steblih žgoče žarnice ter nasprotno, napiljene liste. Ločita se po velikosti pa po cvetih. Mala kopriva navadno ni višja od pol metra, velika pa zraste na rodovitnem svetu tudi do 2 m visoko. Obe koprivi sta znan pivci okoli plotov, po grobljah, ob kopiščih, pa tudi po njivah in zanemarjenih vrtovih se radi naselita.

V naših krajih koprive vobče ne porabljajo za zdravila, pač pa jo še tu pa tam kuhajo za sočivje ali z drugimi rastlinami skupaj za »rastlinsko juho«. Tudi zoper trganje je še ponekod v navadi, in sicer tako, da se boleče mesto otepe s svežimi koprivami. — Po drugih deželah pa še velja kopriva za domače zdravilno sredstvo, zato ima koprivovo listje še vedno ceno na trgu. Gre pa samo lepo posušeno, zeleno listje.

Koprivovo listje nabiramo tako, da izpulimo vso rastlino z roko, ki smo jo dobro ovili s cunjjo ali jo oblekli v debelo (usnjeno) rokavico. Nato s škarjami strižemo liste prav na kratko s stebli, da padajo v sušilno posodo. Sušimo jih v senci, navadno na planem. Suhe spravljamo v vreče.

SMEŠNICE

ZENSKÉ MED SEBOJ

— Prejšnjo nedeljo sem se sprla z Mirkom in ko sva se pobotala, sva zasadila v spomin na ta dan na vrtu drevesce — pripoveduje mlada žena svoji materi.

— Pametno sta storila. Če bi bila jaz po vsakem prepiru z možem zasadila eno drevesce, bi imela zdaj že velik sadovnjak.

V KNJIGARNI

— Kupil bi rad knjigo..., zanimivo knjigo, tako le kaj globokega...

— Prosim. Evo je, ki vam bo gotovo všeč: »20.000 milj pod morjem.«

V SOLI

— Katere zobe dob! človek nazadnje?
— Zlate, gospod učitelj.

NAVODILO ZA PORABO

— Ali je pomagalo teti zdravilo, ki si ga kupil?

— Ah, kaj še! Ko je prečitala navodilo za porabo, ki je bila vanj zavita stekleničica, sta jo takoj napadli dve novi bolezni.

PRAVI TRENUTEK

— Ali govori tvoj mož kdaj s teboj o svojih poslovnih težkočah?

— Ne. Samo kadar hočem imeti novo obleko.

NA UMETNOSTNI RAZSTAVI

— Kdaj ste delali ta kip? — vpraša dama kiparja.

— Pred šestimi leti.

— Po takem ga pa ne bom kupila. Ni nov, pa tudi precej razbit je že, saj mu manjkata obe roki.

ČRNOGLED

— Ali je gospod urednik v uredništvu? — vpraša pesnik, ki je prinesel na vpogled nekaj svojih stihov.

— Ne, na dopustu je.

— Ali bi hotel morda vi vreči te pesmi v koš?

V SOLI

Učitelj razlaga otrokom, da se ne smejo drug drugemu maščevati. Potem pa vpraša Janezka.

— No, kaj bi storil ti, če bi te tovariš razžalil?

— Ne vem, ker ne poznam njegove moči.

LENI JANEZEK

— Oh, zakaj se nisem rodil vsaj pred začetkom srednjega veka! — vzdihne Janezek.

— Zakaj pa? — ga vpraša prijatelj presenečeno.

— Ker bi se moral učiti samo zgodovine starega veka, zdaj mi pa vtepaajo v glavo tudi srednji in novi vek.

V TRGOVINI

— Te rokavice vam lahko najtopleje priporočim, gospa. Elegantne so in zelo trpežne. Nosite jih boste vse življenje.

— Dobro, vzamem jih.

— Ali vam smem zaviti kar dva para?

Križanka št. 29

Beleče pomenijo:

Vodoravno: 1. rastlina ovčjalka, 4. neobdelana zemlja; koča za silo, 10. igralec, brezpomenoma oseba (tujka), 16. nasilni odvzem, 17. prislov, ki pomeni ubog (v zvezi z besedo malo pomeni zelo), 18. umetni ples, 20. vzrok, razlog, prizor (tujka), 21. verižnik, prodajalec z visokimi cenami, 24. kramp, težko orodje, 26. denar, 27. grška muza, 29. umetnik, 32. žensko ime (množ.), 33. kratica za državo v Ameriki, 35. mohamedanski bog, 36. so v pravokotniku štirje, 38. cesarstvo, vladavina, 42. nada, 44. začetek abecede, 46. površinska mera, 47. poljska cvetlica (olje!), 49. kemično barvilo, 51. policijski pregled, 54. rastlina, 56. lovska naprava, 58. osebni zaimek (množ.), 59. moško ime, 61. vojna (srbsk.), 62. počasi, brez veselja, 64. del proge, 66. moško ime, 68. njega, 70. del telesa, 72. nedoločni zaimek, 74. samec domače živali, 76. sredi kave, 78. napad (tujka), 80. okrajšano moško ime, 81. igralna karta, 82. poškodba, okvara, 83. napako, neravno, 85. žensko ime, 86. reka na Hrvaškem, 87. italijanski veznik, 88. vrsta zdravil, 90. površinske mere, 91. v jami, 92. kazalni zaimek, 94. premikati se, 96. lopa, kolarnica, 97. začetnice (tujka), 99. žensko ime, 101. kratek črn suknič (tujka), 102. drevo, 103. dragi kamni.

Navpično: 1. jeza, bes, 2. angleški mogočnej, 3. naprava, pristroj (tujka), 4. znanost o javnem državnem življenju, delovanje (tujka), 5. odtrgani, vlomni, razdvojni z nožem, 6. igra pri tenisu, 7. gora na Koroškem, 8. te vrste, te kakovosti, 9. okrajšan veznik, 10. število, 11. a majhna (dve besedi), 12. gostilniški uslužbenec, 13. domovina grškega pustolovca Odiseja, 14. oblika pomožnega glagola, 15. rusko mesto v širši okolici Moskve, 17. stročnice, 19. grški bog ljubezni, 22. ženem, naganjam, 23. občutljiv, rahel, 25. začetek vsega, 28. neznan, nedomači, 30. pokračna v stari Grčiji, 31. povelje, nalog, 34. medmet (ob bolečin), 37. ptica, 39. zeleni volk, starinska skorja (tujka), 40. evropska prestolnica, 41. Homerjeva pesnitev, 43. pristaviti, pridjati k napisanemu, 45. pretepači, 48. Kristusovi učenci, 50. prenaša, 52. glej 9. navpično, 53. velika reka v Zadnji Indiji, 55. zal, krasen, 57. kratica za značaj, morala, temperament (množ.) 65. izraz označbo starosti, 60. slovensko moško ime, 63.

1	2	3		4	5	6	7	8	9		10	11	12	13	14	15	
16				17				18			19		20				
21			22				23			24		25					
	26						27			28		29				30	
31		32								33		34		35			
36	37				38	39		40	41			42	43			44	45
46			47	48			49				50		51	52		53	
54		55		56			57			58		59	60				61
	62		63			64		65		66	67					68	
69		70			71	72		73							74		75
76	77		78			79		80			81				82		
83		84						85			86				87		
88					89	90				91			92	93		94	95
96				97						98			99		100		
101							102							103			

znanost, veda, 75. število, 77. duri, vhod, 79. ozi-
ralni zaimek, 84. svetopisemska oseba, 85. nem-
ško moško ime, 86. očisti, operi, 89. žensko ime,
90. okrajšano srbsko moško ime, 91. veznik, 93.
pesem, 95. izmikav, 98. sredi race, 100. medmet.

RESITEV KRIZANKE ŠT. 19

Vodoravno: 1. Kanada, 6. smo, 9. dražiti, 15. o-
da, 16. erotičen, 19. rima, 20. Mr, 21. te, 22. slaninarji, 24. debel, 26. enako, 28. algebra, 30. Opel, 32. mu, 33. omara, 35. enoroki, 37. mutec, 38. se, 39. stek, 40. bahat, 41. vela, 42. Er, 44. all, 46. Ide, 47. sneg, 49. lira, 51. era, 53. t. j., 54. titani, 56. Ezav, 58. log, 60. Sora, 62. IC, 63. rumeni, 65. opasač, 68. la, 69. ca, 70. ob, 71. vodovod, 73. racija, 76. omika, 78. apetit, 79.

pri kvartanju, 67. tuje moško ime, 68. planine, hribi, 69. modro barvilo, 71. živalski glas, 73. bokal, 80. orati, 81. ure, cin, 82. la, 83. Ant, 84. USA, 85. itak, 87. vera, 89. ja, 90. kalo, 91. in, 92. naraven, 93. klej.

Navpično: 1. hotel, 2. Aden, 3. na, 4. delo, 5. ara, 6. sti, 7. minaret, 8. očala, 9. Dnjester, 10. ar, 11. židan, 12. ime, 13. tabora, 14. dr, 17. onim, 18. erg, 20. mleka, 22. skuta, 23. lb, 25. epoha, 27. amulet, 29. reka, 31. Litija, 33. ocenim, 34. as, 36. Obir, 37. medica, 39. slivovec, 41. vitice, 43. re, 45. legar, 47. snubiti, 48. Geno, 49. la, 50. Aladin, 52. as, 53. trajanje, 55. aroma, 57. zidar, 59. os, 61. oljka, 64. Eva, 66. potica, 67. Cabar, 72. opera, 74. co, 75. Altaj, 76. oral, 77. kiti, 80. osa, 81. uk, 82. len, 84. An, 87. ve, 88. ak.